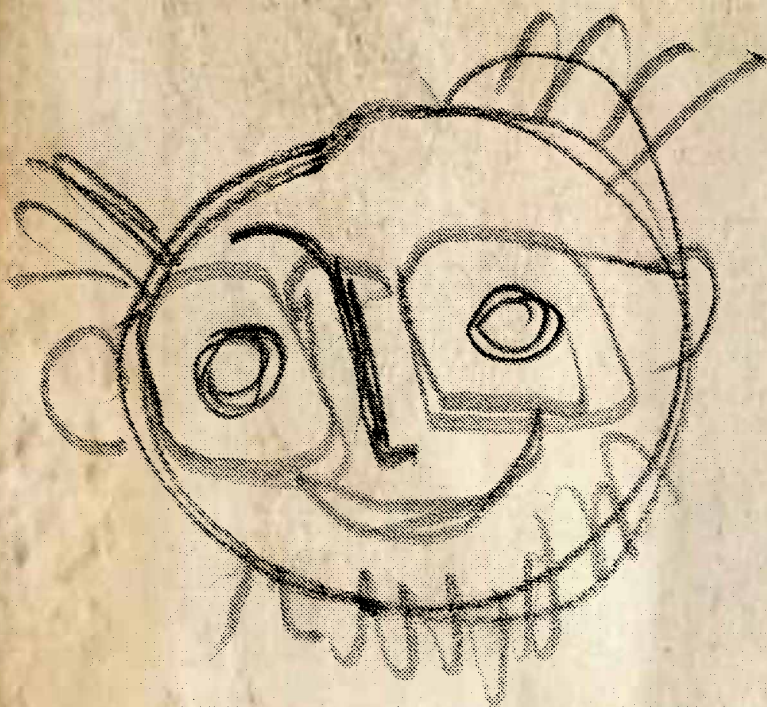

A JEHO ROLE V KULTURNÍCH DĚJINÁCH LIDSTVA

VĚTŠOUMĚLEC

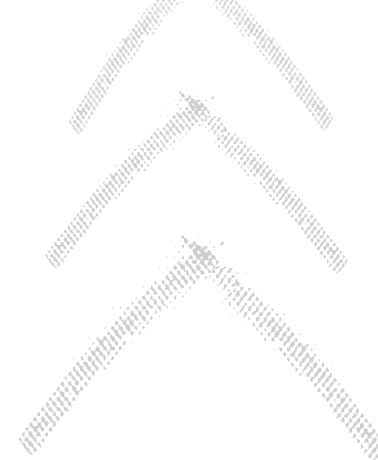

Předmětem zkoumání jsou známé, stále se opakující manévry dělení na *většoumělce* a *menšoumělce*. Selektace se děje jednosměrně, vychází vždy od většoumělce, zatímco menšoumělec se ve své pozici ocitá neodvratně, ať dělá, co dělá.

Přáním autora textu je přispět k mírnému obveselení „normálních profíků“, kteří dobře vědí, jak těžké je dopracovat se k nějakému slušnému výsledku práce, natož veřejnému úspěchu. Jejich poznávacím znamením je skromnost a normálnost, velmistrovské tahy je nebaví a nemají na ně čas. Tím se fakticky sami prozradí a libovolnému většoumělci potom už nedá moc práce je odhalit a „správně zařadit“, což nemá ani náhodou nic společného s objektivním rozlišením skutečné kvality profesionální tvorby.

Pokud by čtenáře napadlo, že by vyprávění mohlo být adresně o něm, může zůstat klidný – určitě není. Vše je jenom subjektivně deformovaná nejapná dojmologie sepsaná výhradně za účelem provětrání nejvyšších většouměleckých sfér.

Přestože tato studie vychází primárně z osobních zkušeností autora v oblasti výtvarného umění, výsledky lze aplikovat i na další obory lidské činnosti, zdaleka nejenom umělecké.

VĚTŠOUMĚLEC

A JEHO ROLE V KULTURNÍCH DĚJINÁCH LIDSTVA

nezarůstá!

aneb souhrn dlouholetého, nezáměrného a nesystematického pozorování dění v umělecké branži...

OBSAH:

Vymezení základních pojmů a vztahů	4
1/ GENEZE VĚTŠOUMĚLCE	7
2/ MLADÝ GÉNIUS A ZNEUZNANÝ MLADÝ GÉNIUS	11
3/ ČAS VÝVOJE A ZRÁNÍ	15
4/ NORMÁLNÍ PROFÍK	19
5/ OSOBA VĚTŠOUMĚLCE A JEJÍ TYPICKÉ PROJEVY	25
6/ ZDRCUJÍCÍ ÚDĚL MENŠOUMELCE	29
7/ MALÁ TYPOLOGICKÁ INVENTARIZACE VĚTŠOUMĚLCŮ	33
8/ FAKTOR TERITORIÁLNÍ DETERMINACE	41
9/ VĚTŠOUMĚLEC NA VÝSTAVÁCH A SYMPOSIÍCH	43
10/ VĚTŠOUMĚLEC A STAVOVSKÁ OBEC	55
11/ VELKOVĚTŠOUMĚLEC	59
OČISTNÉ ZJEVENÍ PRAVDY, DOKONCE SNAD I KATARZE PŘIJDE	63
Jazykovědný rozbor klíčových pojmů	65

› Vymezení základních pojmů a vztahů

A/ Většoumělectví je trvalým stavem vědomí jedince. Každý umělec je potenciálním většoumělcem, i když zdaleka ne všichni jsou většoumělci. Pravý „většák“ je jenom jeden a je to vždy ten, který sám sebe jako většoumělce ustanoví. Princip sebenastolení je proto vždy osudově principiální. A někdy i principiálně osudový.

B/ Menšoumělec je každý umělec, kterého kdy většoumělec potkal. Z toho vyplývá, že menšoumělci jsou všichni, s výjimkou těch, kteří se nikdy za svůj život nesetkali s jiným kolegou.

C/ Když na sebe narazí dva většoumělci, stane se každý z nich okamžitě i menšoumělcem. Proto můžeme s nezvratnou jistotou vyvodit, že lze být zároveň tím i oním a není v tom žádný rozpor. Ze střetu vždy vzejde oboustranná celoživotní zášť poháněná absolutním citem pro pravdu, jímž je každý většoumělec vrchovatě obdarován.

D/ Většoumělec obvykle potřebuje mít po ruce pár menšoumělců jako trvalý důkaz vlastní velikosti. Naproti tomu menšoumělci ke svému životu potřebují aspoň jednoho většoumělce naprosto nezbytně, svoji uměleckou dráhu by totiž bez něj nezvládli.

E/ Rozdíl mezi většoumělcem a menšoumělcem je propastný. Je jasně definovaný a vždy správně odhadnutý ze strany většoumělce. On to sice dělá nerad, ale nemůže si pomoci, v zájmu spravedlnosti musí akt rozlišení učinit. Když maluje menšoumělec, je to bezradné, konvenční, vyčpělé, střelba naslepo a nevědomé kráčení po tisíckrát prošlapané cestě, která nikam nevede. Když maluje většoumělec, je to jedinečné a suverénní konceptuální rozhodnutí pro malbu. Jeho koncept malby je natolik hluboký, vysoký, dlouhý, široký a bystrozraký, že ani nejde popsat. (Může být

rovněž astrálně opodstatněný a vesmírně-energetický, záleží na vkusu.) Důležité je pochopit, že většoumělec nemaluje – on **zosobňuje jednu z nejzávažnějších pozic současné malby (pardon, vždy tu nejzávažnější ze všech nejzávažnějších)**. Ve všech podobných definicích můžete malbu klidně nahradit jakoukoliv jinou tvůrčí disciplinou.

F/ Pitoreskním omylem je, pokud se menšoumělec domnívá, že jeho práce má nějaký tvůrčí plán, natož názor, či snad dokonce dlouhodobě rozvíjenou koncepci. Naprostým faux-pas je potom snaha menšoumělce informovat většoumělce o těchto svých smýšlenkách.

G/ Jakýkoliv profesní úspěch menšoumělce je tím nejohavnějším, naprosto neodpuštělným zločinem. Je porušením neměnného božského řádu. Je záhodno udělat všechno proto, aby se taková nepřístojnost navždy vymazala z historie i paměti.

H/ Většoumělcova objektivita posuzování je ve všech výše uvedených případech nedostižná, obyčejným lidským rozumem zcela neuchopitelná.

I/ Pokud by menšoumělec setrval v bludu, že i on byl políben múzou, musí být nekompromisně poučen o tom, jak to ve velkém umění chodí. V jeho případě to totiž mohla být jedinečně nekalá, dekadentní pseudomúza.

Okamžik
mladého genialního prozřetí

> Oddíl první: GENEZE VĚTŠOUMĚLCE

Osvícený většoumělec roste od útlého mládí jako naprostý unikát. Sám o sobě velmi dobře ví, že byl obdařen talentem vyššího druhu a nad jiné jasnozřivým vhledem do Velkého Umění, na rozdíl od ostatních, jejichž údělem je navždy zůstat v šedivém, bezvýrazném pozadí. Zásadní prozření většoumělce nastává při prvních hodinách uměleckého školení, kdy učitel vštěpuje žákům elementární technické základy daného oboru (posazení, postoj, držení těla či nástroje, technika úhozu, tažení čáry, tvorba obrysové linie, stínování, výstavba tvaru, atd.). Pro rodícího se mistra je to Velké Zasvěcení: Od té chvíle jenom On a Profesor ví. Brzy poté nastane chvíle, kdy ví nejlépe už jenom On sám, bez profesora. Zatímco pro zbylé spolužáky je to všechno bezduché, nic nechápající plahočení. Mohou jenom tupě a mechanicky opakovat naučené postupy, aniž by vůbec tušili oč běží. Většoumělec jim občas milosrdně udělí vzácnou radu, bez níž by určitě zbloudili. Obvykle se jedná o hluboké umělecké pravdy typu: „*když přichází světlo zleva, je stín vpravo*“. Z úst většoumělce to ovšem zní, jakoby se jednalo o výjimečné pochopení, které bylo dáno jenom jemu.

Pro zachycení nejniternějších duševních hnutí raného stádia vývoje většoumělce nám může posloužit drobný školní příklad. Když je na pořadu dne studijní úkol nakreslit portrét, většoumělec má už předem jasno:

- 1/ *Tohle mám dávno za sebou, s podobnými prkotinami se nemusím párat.*
- 2/ *Pokud se přeci jenom uvolím nějaký ten portrét nakreslit, bude to geniální švihovka, jíž vytřu zrak profesorovi i spolužákům.*
- 3/ *Profesor mne nemá čemu naučit, od začátku jsem byl mnohem dál, než on.*

Zárodeční většoumělci se obvykle v každém ročníku umělecké školy zjeví v počtu několika exemplářů. Setrvávají ve strategickém centru učebny, vedou zasvěcené řeči, určují školní umělecký slang, udělují ostatním poučení a pomyslně je známkují. Dokonce jim korigují studijní práce, avšak zcela principiálně - vždy protichůdně vůči radám profesora. Většospolužáci chodí na tahy jenom spolu mezi sebou, s menšospolužákem by možná ani pivo nevypili. Menšospolužačky však s nimi pařit mohou, vyšší umělecké zájmy jsou v tomto případě zcela jiné. V ateliéru se může objevit i více elitních kroužků současně. Každý z nich okamžitě pasuje ty ostatní na pseudovětšoumělce, (což je podstatně horší kategorie než menšoumělci). Situaci znepřehledňují solitérní většoumělci. Ti jsou permanentně naštvaní na tlachající mistrovské hloučky a občas směrem k nim vyšlou vzteklé zamručení. Zarputile se vrhají do práce v nezvratné jistotě, že to všem důkladně natřou. Mladí géniové na odbornou výuku nechodí, ale i přesto své spolužáky různými způsoby ovládají. Tím pádem se většina podstatných procesů tvůrčí formace odehrává jinde, nikdy ne ve škole. Bezděčně tak probíhá nácvik kompletního rejstříku základních strategií (nezbytných to komponent profesionálního vybavení), které budou většoumělci potřebovat pro svoji příští galaktickou dráhu. Dlužno dodat, že ve zbývajícím množství studentů doutná celý další houf potenciálních většoumělců, kteří to už o sobě zpravidla vědí, ale z jisté obezřetnosti se zatím neprojevují.

> Oddíl druhý:

MLADÝ GÉNIUS A ZNEUZNANÝ MLADÝ GÉNIUS

Mladý génius je jedinečnou vývojovou mutací většoumělce. Určité jemné odlišení spočívá v tom, že většoumělec aspoň někdy řádně dokončí studia, zatímco mladý génius žádnou uměleckou školu nedostudoval, anebo na ni nebyl ani přijat. Zkrátka, předvedl natolik přesahující schopnosti, že nemohl být pochopen, omezení profesori neunesli velikost jeho talentu. Zvláště vydaření mladí géniové odcházejí ze školy sami, čímž předejdou vyhození, ale hlavně mohou rozhlašovat, že na tak chabé, marasmem čpějící instituci nemělo cenu dále přebývat. Zákonitě se tak každý mladý génius stává zneuznaným mladým géniem. S tím si potom vystačí na celý život, skýtá mu to posvátnou auru a nezdolnou energii, s níž se domáhá výsadních práv vůči celému světu, který mu tak nespravedlivě ublížil.

Mladý génius se nikdy nedopustí něčeho tak banálního, aby se po škole věnoval tomu, co studoval. Právě tím se odliší, to je jeho nejspolehlivější poznávací znamení. Pokud se připravoval na profesionální dráhu klavírního interpreta, zásadně nebude koncertovat. Místo toho může například vyfukovat prach ze štěrbin mezi klávesami a zkoumat jeho nejhlubší významové vrstvy, které představí v podobě fotografií o rozměrech 5 x 7 m. Sofistikovaný mladý génius profukuje klaviaturu pomocí elektronicky řízeného strojku a každé pšouknutí nahrává, aby pak vše zveřejnil jako objevené kompozičně-interpretálně-instrumentalistické postupy. Studovaný malíř musí přinejmenším tvořit videoumění, hrát v kakofonickém hudebním souboru či psát amatérské filosofické úvahy. Může rovněž vystavit v prestižní galerii výtvarného umění cyklus svých turistických fotografií, jejichž jedinou předností je, že jsou z Kalimantanu. Frekventant multimediálního ateliéru bude dělat jenom prosté realistické kresby, na videoinstalace a jiné podobné banality zcela zanevře. Student dějin umění se záhy stane

performerem a minimalistickým výtvarnobásníkem. Ke každé podobné produkci je ovšem nutné přidat co nejnesrozumitelnější konceptuálně-hermeneutickou slovní vývrtku, díky níž se diletantství stane ctností nedotčené čistoty a nepoučenosti.

Celá věc musí logicky dospět k bodu, kdy se už nikdo nebude věnovat tomu, čemu se učil. Pak se pro změnu stane zajímavým ten, kdo po škole profesně setrvá u vlastního oboru. Lze se jenom těšit, jak brzy to nějaký mladý génius objeví a bystře promění v závratný umělecký vzestup. Jeho volba bude heroická a naprosto nekonvenční, protože mezitím jistý slovutný ekonom objevil a na dlouhou dobu nezvratně zpečetil princip suprageniální profesní migrace (slušně řečeno Vševědství): Jezdí po světě a hlásá své transcendující, absolutně neotřelé ekologické vize. Tím se stává nad jiné ojedinělým performerem a nejslavnějším většoumělcem všech většoumělců, o jehož zhrzené genialitě dnes už ví celá planeta. Ví to naprosto dobře a dlouho na to nezapomene. Většoumělec jí zakázal oteplovat se a ona musela poslechnout. A to je, vážení přátelé, konceptuální Land-art, či spíše Earth-art vsutku kosmických dimenzí.

Jednou ze zcela zvláštních kategorií je „drzý mladý génius“. Nevinné projevy tohoto druhu svěží geniality občas najdete v návštěvní knize té či oné výstavy („bullshit“, „srágora“, „totální propadák“, aneb: „Koho tento žalostně trapný autor podplatil, že je mu vůbec dovoleno roztahovat se v Galerii Výsostného Umění?“). Jinotaj sdělení je průzračný: „Však počkejte, až tady budu vystavovat JÁ, to teprve uvidíte!“ Kýženým vedlejším cílem mladogéniovy poznámkové strategie je, aby zamindrákovaný menšoumělec okamžitě a navždy ukončil svoji uměleckou dráhu. Naopak většoumělec si podobných klenotů slovesnosti nesmírně považuje, posudky menšouměleckého dementa ho nemohou urazit. Vždyť kritika z těchto pozic je v podstatě důkazem většoumělcovy nedostižné velikosti! Zato pro „normálního profíka“, je literární aktivita mladogéniů nekonečným zdrojem obveselení, bez

podobných recenzí by ho ani nebavilo vystavovat. Nicméně, touto analýzou jsme dospěli k zatím nepopsaným kategoriím („drzý mladogénius“ a „normální profík“), které jsou pro pochopení dalších kapitol naprosto klíčové. Zejména bez fenomenologického uchopení archetypu „normální profík“ by se mohla celá vědecká studie o většoumělcích projevit jako nedostatečně fundovaná.

zcela normální profík

*mladý génius
v pozdním období vývoje*

> Oddíl třetí: ČAS VÝVOJE A ZRÁNÍ

Na začátku tvůrčí dráhy zakládají většoumělci velevýznamnou Skupinu, jejímž cílem je upoutání pozornosti a obležení strategických pozic. Dochází k urputným klanovým válkám etablovaných „starších“ a dravě se vpřed deroucích „mladších“ většoumělců. Mezitím probíhá podobné tříbení mezi většo a menšo-kurátory (potažmo většo a menšo-galeristy, atd.) Úderné bratrstvo se po obsazení kýženého území rozpadne, jeho členové se rozhádají mezi sebou a od té chvíle se budou upřímně navzájem nesnášet až do konce života.

Mimoskupinový solitér soustředěně pracuje v ústraní naplněn přesvědčením, že on jediný se namáhá dostatečně tvrdě a poctivě, na rozdíl od ostatních, o nichž si je jistý, že měli jenom domnělý talent a zvolili si špatnou, levnou cestu honby za slávou. Podle mínění solitéra si mnozí menšoumělci nečestně pomáhají ke kariéře prostřednictvím dekadentního, zcela náhodně slátaného pseudouměleckého shluknutí. Ze solitéra se rodí charismatická většoumělecká osobnost obdařená „ryzí pravdivostí“, což je v tomto případě synonymum nesmlouvavé kritičnosti vůči všem (kromě sebe). Pro velepoctivého solitéra je setkání s odlišným uměleckým názorem vždy zdrojem hlubokého pohoršení, ba přímo existenciálního opovržení. Neváhá vyhledat daného autora a sdělit mu, že by raději ani neměl tvořit.

U některého většoumělce se vzácně objeví určitý respekt vůči kolegům (za předpokladu dostatečné vzájemné vzdálenosti, za hranicemi vymezených teritorií).

Ve veřejné sféře se potom v mnoha půvabných variacích rozvíjejí ony již dávno ve škole nacvičené hrátky a souboje několika vzájemně si konkurujících většouměleckých konstelací. Nejkrásnější z nich se zpravidla generují v pedagogickém sboru té či oné umělecké školy, anebo v okruhu některé většogalerie.

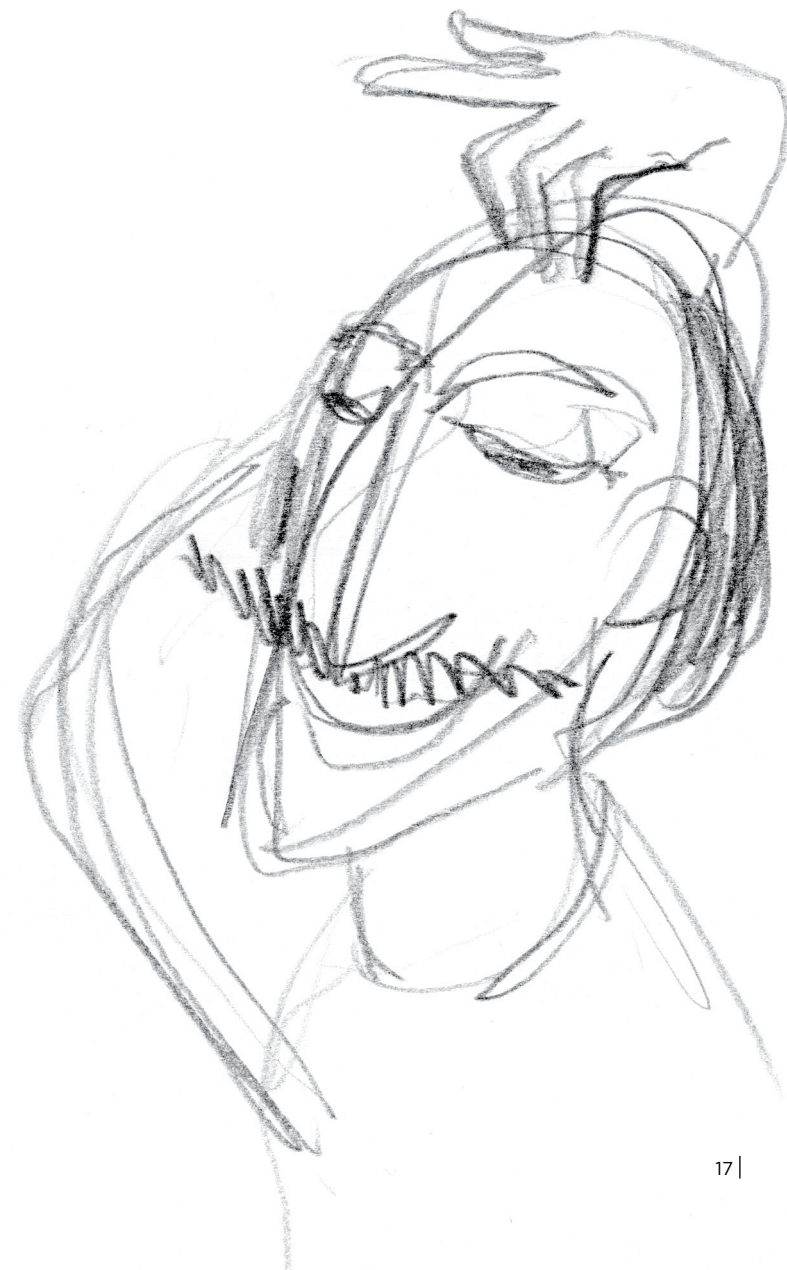
Většoumělci dokonce dovedou (zcela vzácně a vždy jen nakrátko) táhnout za jeden provaz, třeba ve falanze sročené kolem dočasně respektovaného většokurátora. Uvnitř houfce se většoumělci mohou do jistého času navzájem utvrzovat ve výlučnosti, přičemž sami sebe pasují na představitele novátorských, nekonformních směrů. Společně pak odhalují členy jiných seskupení jako zamaskované sotvaumělce, „kšeftaře“ a „střední proud“. Pod povrchem ale vždy bují zadržovaná energie rozpadu, jejíž výbuch je neodvratný. Většoumělecké šarvátky panoptikálních dimenzí se zpravidla odehrávají mezi pedagogy (téměř každé) střední umělecké školy.

Většokurátor je mistrně se maskujícím ještěvětšoumělcem, který dříve či později zorganizuje vlastní sebezjevení. Jeho vesmírný start je logicky doprovázen odkopnutím tristních menšoumělců, kteří se až do té doby na něj lepili a zneužívali jeho shovívavost.

Vynikajícím druhem kariérního postupu singulárního většoumělce je obsazení mocenského postu, nejlépe funkce ředitele velké galerie se sbírkovými fondy. Stane se Největšoumělcem, který konečně začne naplno uplatňovat své neopakovatelné charisma zneuznaného mladého génia. Především začne ihned masivně nakupovat do sbírek své vlastní věci. Díla konkurentů – hanebných to zakuklenců menšouměleckých – vyprodá v pokoutní aukci za co nejnižší ceny, aby je ze sbírek vypral ven, nesmějí tam zaclánět.

Idylu narušují a dynamiku celému procesu dodávají občasně energické manévry solitérů a nezávislí mladí géniové prolétající vzduchem jako neřízené střely. Tak se ustanovuje charakteristická struktura veřejného uměleckého života, kde je prakticky každý sám o sobě výlučný, z Marsu spadlý, zcela jiný, rozhodně většoumělečtější než ti druzí.

*sofistické vy
manévr sebezjevení*

> Oddíl čtvrtý: NORMÁLNÍ PROFÍK

Normální profík je v oboru výtvarného i jiného umění figura naprosto mysteriózní. Bytost z obskurního příšeří, kterou většoumělec nikdy nepochopí a nikdy se k ní nedokáže přiblížit. Tím spíše bude vždy usilovat o její vyhlazení z povrchu zemského. Protože většoumělec o sobě přesně ví, že on je normou norem, nedovede se vypořádat s existencí druhu, který je úplně mimo jeho normotvorný instrumentář. Profík normálně pracuje, tráví dlouhé hodiny ve svém ateliéru, má své samostatné, na většoumělcích nezávislé přemýšlení, ba dokonce – k zuřivému překvapení všech většoumělců – dochází vlastní prací k vlastnímu tvůrčímu názoru! Hrůza!!! A navíc, navzdory neochvějnému odsudku většoumělce je normální profík schopen dlouhodobě rozvíjet svoji tvorbu a žít se jí. To je naprosto nepochopitelné, vymyká se to většouměleckému zákoníku. Většoumělec to nedokáže pojmout, ani s tím cokoliv udělat. Nacvičené strategie selhávají. Zabedněný menšoumělec odolává, a tudíž za ním musí stát opora nějaké pseudomystické (přímo sektářsko-mafiánské) struktury. Což je nakonec (jako systematicky šířená pomluva) poslední většoumělcův trumf, jímž normálního profíka navždy znemožní.

Zahraniční mise normálního profíka

Normální profík je dokonce schopen úplně sám najít uplatnění v zahraničí, včetně možností vystavovat a úspěšně realizovat díla do veřejného prostoru. Samozřejmě to dělá bez dovolení svých bratrských většoumělců z domácího kolbiště a za jejich zády. A kdyby jenom to, dělá jim to naschvál, protože je chce naštvat!!! Je mu to ale houby platné, již dávno byl preventivně prokouknut. S čímž nic nenadělá, i kdyby měl sólo výstavu v Tate Modern.

Mimo to se ale normální profík musí vypořádat ještě s úskalím přátelských vztahů s kolegy, kteří bydlí a působí za čarou, neboli

za hranicemi všedních dnů. Pokud je normální profík pozván k účasti na zahraniční umělecké soutěži, zcela logicky se tam musí utkat s místními mladými génii. Střet je nevyhnutný a jeho průběh exaktně předvídatelný. **Drzý mladogénus domácí** co nejdříve vyhledá hostujícího profíka, štouchne do něj prstem jak do rozbředlé hrušky a pronese cosi jako: „Jak sem k nám mohl vůbec někdo vyslat zrovna vás...“ Klasický místní většoumělec se naopak úzkostlivě vyvaruje přímé kontaminace a s podloudným cizincem se zásadně nesetká. Namísto toho zajde za organizátorem soutěže a setře ho za odfláknutou kontrolu kvality zahraničních účastníků. Když normální profík vytvoří úspěšnou realizaci v zahraničí, mohou se při její inauguraci odehrát nezapomenutelné příhody. Investor práci veřejně pochválí a řekne, že je s ní velice spokojený. Přítomné publikum je nadšené a dokonce i architekt procedí, že sice ani v nejmenším nezamýšlel nechat své velké stavební dílo pošpinit výtvarným uměním, ale i navzdory tomu je v tomto výjimečném případě pro něj daný artefakt jistým příjemným překvapením. Přesto se většoprojektant vzápětí někam záhadně vypaří, aby se nemusel s autorem osobně pozdravit. Pokud se ceremonie zúčastní někdo z místních umělců (od nynějška **bývalých přátel** hostujícího autora), může nastat všelico. Například: Drtivý stisk pravice za současného probodení hosta temným pohledem. Poznámka, jakože „tohle se ti náhodou povedlo, ale uvidíme, zda si příště tady u nás škrtněš“. Nejúčinnější taktikou je šarmantní až charismatické vyprávění o čemkoliv, při němž je vypravěč vždy otočen zády k právě odhalenému dílu (nikdy neexistovalo a existovat nebude a krom toho nestojí za řeč). Obšťastňovatel si především dá záležet na tom, aby zahraničního kolegu dokonale obklopil a nepustil k němu nikoho z místních lidí, kteří by chtěli prohodit sympatické slovíčko. Na závěr oslavy se k nic netušícímu investorovi nenápadně přitočí dva velcí velkoumělci a představí se jako profesori místní Nejvyšší Většoumělecké Akademie. Rezolutně prohlásí: „Tak, to teda ne! Příště nic takového! My vám tady, pane,

vytvoříme vysoce odbornou uměleckou komisi! Na ní se teprve objektivně rozhodne, co se bude dělat a komu se zakázka zadá!“ Bývalý přítelkolega úspěšného autora se zastaví za investorem později a sdělí mu nezaujatou informaci, že ten pacholek zahraniční všechny podvedl a řekl si za práci hanebně přemrštěnou cenu. Chudák investor, který měl původně v plánu objednat od hostujícího profíka ještě výzdobu průčelí, znejistí. Což nakonec stačí, další práce se nebude konat. Nedostanou ji ani domácí, ale těm to zase až tak nevádí (když ne my, tak raději nikdo).

Když se normálnímu profíkovi zadaří zahraniční výstava, je samozřejmě první zásadou doma ji úplně zamlčet - v zájmu přežití. Motiv domácí odezvy věnujeme pozornost jinde, proto se můžeme plně soustředit na průběh vernisáže v cizině. Přejde na ni vždy nejméně jedna profesorka místní akademie. V zemích poblíž Středozemního moře je Akademie výtvarného umění samozřejmě v každém městě. A na každé takové škole je neodvratně několik profesorek. Proto je účast nejméně jedné z nich na vernisáži zahraničního pseudoprofíka rovněž neodvratná. **Profesorka místní akademie** je vždy okouzující většoumělkyní. Má překrásné brýle se svítivě červenou obroučkou a vystupuje natolik nenuceně, že návštěvníci vernisáže za chvíli začnou váhat, kdože to vlastně vystavuje. Brzy dojdou k logickému přesvědčení, že profesorka. Milá paní se ve vhodné chvíli přitočí k cizímu profíkovi a začne na něm vyzvídat technologii realizace vystavených objektů. Připravila si sérii otázek, jimiž chce vyzvědět všechno, jak se takový artefakt vytvoří od A do Zet. Normální profík jí klidně odpovídá, protože se jedná o obecně známé věci, žádné alchymistické tajemství. Ovšem, metodika absorpce informací ze strany profesorky je geniální. Na každou odpověď bleskově odsekne: **Tojávím!** Pak klidně pokračuje v otázkách podle připraveného scénáře a dál seká své vědoucí komentáře. Smysl je jasný: Cizácký pseudoumělec, přestože se pro paní profesorku stal studnicí životně cenných informací, nesmí mít ani na chvíli pocit, že by snad býval byl věděl víc než ona.

A nesmí poznat, že se stal obětí mistrné, dokonale provedené profesní špionáže. Blbý menšoumělec byl obluzen a většoumělec zase jednou slavně zvítězil! Koneckonců, profesorka se při svém výslechu absolutně vyhne řeči o umělecké kvalitě vystavených věcí. Přeci jenom je zkušenou diplomatkou a nemá zapotřebí zahraničního hosta zbytečně urážet. Mimořádně diplomaticky ostřílený normální profík (tajný většoumělec) odjíždí domů s blaženým pocitem. Mezi technologické finesy, které kolegyni prozradil, bystře zamíchal několik bludů. Její zvučná „tojávím“ (v odpověď na nesmysly) ho budou ještě několik let hřát u srdce.

Výstava cizího pseudoumělce vždy narazí, protože je neslýchaně drzým narušením teritoria domácích velkoumělců. Za hostujícím podumělcem zajde místní novinář, bude se chovat neskonalé uctivě a zdvořile, pochválí výstavu a nad některými díly bude obdivně vykřikovat. Pak se s přátelským úsměvem rozloučí a hned poté uveřejní zdrcující recenzi (podvod, hrůza, podřadné trapnosti, nejhorší, pokleslé a zcela retardované patvoření, potměšilý epigonský kejklř). Je jasné, že o zhanobení přivandrovalce se přičinil klan domácích většoumělců. Výsledek je opačný, na výstavu se hrnou zástupy nalákané její skandální pověstí. Místní většoumělci se však ze svého tragického omylu nepoučí a každá příští cizácká výstava bude setřena stejným způsobem. (Osvědčené strategie není třeba měnit).

K uklidnění většoumělců a v zájmu jejich dobrého spánku dlužno dodat, že kategorie „normální profík“ fakticky neexistuje – všichni „normální profíci“ jsou obyčejný ksindl, aneb nejhorší sorta menšoumělců a obzvláště hnusných, zavilých pseudoumělců.

Naopak, pro klidné spaní normálních profíků je zase nutné uvést, že oni většoumělce ke svému životu nijak zvlášť nepotřebují a mají k dispozici různé obskurní finty, jak uniknout spravedlivému potírání ze strany většáků. Klidně se mezi sebou domluví a ve třech-čtyřech zorganizují společnou výstavu. Scházejí se v podobných sestavách opakovaně, korektně spolu komunikují, nehrají zbytečné hry na přetahovanou a jejich přátelství vydrží bez úhony dlouhá

léta. To je většoumělcův **zlý sen par excellence!** Nejenom, že s tím nic nenadělá, ale není to ani schopný strávit. Že ho to pořádně žere a tím víc se bude snažit o likvidaci podobných marťanských móresů, je nabíledni. Ve jménu čistého umění, nezkorumpovaného familiérností a jinými podobnými nešvary, musí většoumělec vždy příkladně bojovat proti takzvanému „kamarádčkování“ dementních pseudoumělců.

MÉ geniální
sumění

> Oddíl pátý:

OSOBA VĚŠŤOUMĚLCE A JEJÍ TYPICKÉ PROJEVY

Věšťoumělec se spolehlivě pozná podle reakce při setkání s nepřehlédnutelnou, dostatečně výraznou prací kolegy (či nedej-
bůh bývalého spolužáka). Zalyká se nevolí, nemůže **tu věc** ani
vidět! Okamžitě rozpozná, jak je povrchní, odfláknutá, naprosto
ujetá, nezvládnutá co do vkusu a uměleckého plánu. Je to buď
utahané, anebo nedotažené, nesedí tvar, barva, kompozice, není
tam myšlenka, (anebo je jí tam příliš) a je to odněkud neuměle
obšlehnuté. Absolutní věšťoumělec je na tom o něco lépe, on žádný
takový škvár ani nevnímá, je to mimo jeho rozlišovací schopnost.
Díky tomu má šanci dožít se vyššího věku, protože je uchráněn
od záchvatů zuřivé spravedlnosti a povinného zvracení, které by
jinak mělo vždy nastat po zhlédnutí tak jasně menšoumělecké
matlaniny. Podle osobního vkusu někdo zvrací tiše v koutku (i když
takových je velice málo), jiný u sklenice v klubu (za předpokladu
dostatečného publika), další na titulní straně nejčtenější umělecké
revue. Oblíbené je i zvracení přes telefon – zkrátka obvolá se
co nejširší okruh lidí z branže a je jim barvitě zvěstováno, jak
věšťoumělec (volající) zase jednou jasně a živě odhalil perfidního
menšoumělce a jeho paskvil. Etablovaný věšťoumělec pravidelně
uveřejňuje své soudy o sobě a jiných. Což znamená, že upřímně
a s nejvyšší skromností staví na odiv svoji kompletní převahu:
uměleckou, myslitelskou, politologicko-konceptuální a všechnu
jinou možnou. Zároveň je věšťoumělec neustále na stráži. Ve své
publikační činnosti demaskuje zavrženíhodné pseudoumělce, kteří
se nějakým podfukem prodrali na výsluní. A protože umělecké
časopisy mají příliš malý okruh čtenářů, proniká věšťoumělec
cílevědomě do periodik z rangu intelektuál-bulváru (shrnuto
a podtrženo, perplexního despektu není nikdy dost).

A když takový etablovaný věšťoumělec zavítá do oblíbené
televizní talk-show, zaslechneme z jeho úst naprosto úžasné věty.

Třeba: „Když umělec – jako například JÁ – tvoří novou věc, musí se sám sebe tázat, zda výsledek jeho práce dostojí obecně vysokému a už dávno ustálenému mínění veřejnosti o ojedinělé kvalitě jeho celoživotního díla...“ (Čím mladší většoumělec, tím celoživotnější dílo a ojedinělejší kvalita.)

Zázračně může fungovat i dlouholeté přátelství mezi většoumělcem a menšoumělcem. Menšoumělec smí obdivovat tvorbu většoumělce, rozpoznávat její kvality a fandit jí, tím se přátelství velice utužuje. Většoumělec může zase vzájemnou komunikaci usnadňovat božskou shovívavostí, s níž přehlíží opakované tvůrčí propady menšoumělce. Ale i tak nakonec musí, v zájmu vyšší umělecké pravdy, přátelství ukončit. Jisté je, že menšoumělec má být pro takový vztah vybaven absolutně dobrotivou naivitou. Dílčím řešením je, aby se menšoumělec stal tajným většoumělcem. Vše potom funguje poněkud vyváženěji, i když jenom do času. Osudový střet a vzájemná exkomunikace jsou nevyhnutelné.

Přátelství bývalých spolužáků může mít řadu typických, dokonale nádherných projevů, jejichž gradace vám vždy vezme dech. Může se stát, že se s některým ze školních soupeřů setkáte

po patnácti letech na kolektivní výstavě pořádané nejmenovanou galerií. Kamarád dá opatrně najevo údiv nad tím, že jste se vůbec mohli spolu potkat na jedné výstavě. A je evidentně zaražený z toho, že kurátor výstavy dokonce nainstaloval vaše věci vedle sebe v jednom sálu, ve vzájemné interakci! Během zahájení vám kolega hlasitě, s planoucím zrakem a neskonalým nadšením povykládá o svých dílech, jak je dělal, jak si jich považuje a jak se při jejich tvorbě sám náramně bavil. Mezi řečí se ani nenadechne, je vzorově nepřerušitelný. Jakmile je dopito vernisážové víno a lidé se začnou rozcházet, vezme vás stranou a řekne: „Člověče, tvé věci něco v sobě mají, nějakou zvláštní sílu, ALE TY MĚ JSOU ROVNĚŽ SILNĚ!“. Po roce se máte shodou okolností znovu potkat, ale přítel vzkáže pořadatelům akce, že se zúčastní jenom za podmínky, že jeho a vaše díla nebudou spolu v jedné místnosti. Nedlouho nato se o vás začne zajímat jistý galerista, který má (jak jinak, než shodou okolností) vašeho přítele ve svém portfoliu. Když galerista zjistí, že dotyčný autor byl vaším spolužákem, obrátí se na něj, aby se o vás dozvěděl něco více. Dávny kolega pronese cosi jako: „Ale jo, kdysi jsme spolu studovali, ale už léta jsem ho neviděl a vlastně ani nevím, co dělá“. Z neznámých důvodů si pak potutelný galerista neodpustí prozrazení, cože to ten váš kamarád o vás řekl.

Jiný dávny spolužák, když se někde náhodou po létech potkáte a dozví se o vás, že stále pracujete v oboru, vyhrkne: „No, prosím tě, to by mne ale opravdu nikdy nenapadlo, že zrovna **ty** se u toho udržíš tak dlouho, to snad ani není možné!“ V očích má otázku, kterou neřekne, jenom si vás zkoumavě prohlíží: „Co on to asi má za konexe?“ Zcela zákonitě se stanete příjemcem obsáhlého vyprávění o tvorbě a úspěších vašeho kolegy. Než se nadechnete a stačíte mu cokoli říci o své práci, přeruší vás rázným gestem a hlasitě pokračuje ve svém výkladu. Když se nakonec, z titulu dávného školního přátelství, přeci jenom na tři vteřiny prosadíte a začnete něco sdělovat, zjistíte, že kolega se obrátil, už nemá čas, upaluje pryč a jen ledabyle skrývá totální znučenost.

> Oddíl šestý: ZDRCUJÍCÍ ÚDĚL MENŠOUMELCE

Pokud jste byli jednou pasováni na menšoumělce, což se vám při setkání s většoumělcem stane s osudovou předurčeností, má to i své výhody. Rázem získáte plnou tvůrčí svobodu. Většoumělec by se poskrnul, kdyby se zajímal o to, co děláte. Nikdy se vás nezeptá na vaši práci. Z návštěvy u vás je nesvůj a rychle utíká. Pokud se spletete a pozvete ho nakouknout do ateliéru, bude otrávený, vstoupí tam jenom s nejvyšším sebezapřením. Tvrdšíjné se bude točit bokem k vašim věcem a bude zkoumat třeba stropní okno. Neopomene zahlásit: „Ty ale máš pěkný ateliér“. Nemá to nic společného s přejícím obdivem, naznačuje se tím, že zrovna vy si takový prostor vůbec nezasloužíte. Vzácně se může stát, že host na chvíli zjihne a spočine pohledem na některé z vašich prací: „Jé, tohle mne opravdu potěšilo, to je vzpomínka na mé mládí, tento tvůrčí problém jsem řešil (a vyřešil) už ve čtrnácti!“. Pokud máte mimořádné štěstí, dostane se vám několika důležitých rad, abyste mohli postoupit alespoň k problému, který Mistr vyřešil v patnácti.

Když většoumělci nabídnete svůj katalog, nechá si ho se vševedoucím úsměvem vnutit. Předem ví, co v něm bude, nic ho tam nemůže překvapit. Publikaci u vás pro jistotu zapomene, ale kdyby si ji náhodou odnesl, stejně se nikdy nedozvíte, zda si ji prohlédl a co si o ní myslí. Hodně nedůsledný většoumělec (ve stádiu dočasného přátelství) vám později sdělí, že papír se mu zdá jakž-takž kvalitní, grafik vám vymyslel dobré pozadí pro reprodukce a písmo taky docela ujde.

Jako menšoumělec musíte být neustále ve střehu a nikdy nepolevit v pozornosti. Kdyby někdy většoumělec ve vztahu k vám malinko roztál a začal se s vámi bavit o vaší práci, nedejte se zmást. Většák je v té chvíli pravděpodobně v mimořádně dobrém profesorském rozmaru a napadlo ho sdělit vám své soudy o pokleslé úrovni vaší práce zaobalenou, diplomatickou formou.

Pokud to pochopíte jako přátelskou diskusi a naivně řeknete kolegovi na oplátku něco o jeho tvoření, bude to katastrofa. Chválit nesmíte, protože nade vši pochybnost nemůžete mít buňky k tomu, abyste mohli poznat skutečnou uměleckou kvalitu. Vaše pochvala bude proto vždy brána jako zcela průhledné podlézání. (Tupý retard nemá co chválit a za své šplhounství si může vysloužit jenom despekt). A když si omylem vůči kolegovi dovolíte lehce kritický postřeh, riskujete život, je to do nebe volající nehoráznost a smrtelná urážka.

Nikdy neukazujte většoumělci katalog či fotky z úspěšné zahraniční výstavy! Následky jsou vždy fatální! V úplně nejlepším případě se oklikou dozvíte, že „kdosi“ na pět minut rozložil pár svých chabých čmáranic v otřískané autobusové budce na periferii nejmenovaného maloměsta nejmenované země a následně se vychloubá, že vystavoval v zahraničí.

Pokud jste měl výstavu v Benátkách a náhodou se vám kromě mnoha jiných věcí podařil majstrštyk, že referující fotky vám po návratu zveřejnili v domácím tisku, zůstane to v očích každého pořádného většoumělce už nadosmrti neodpustitelným zvěrstvem, za které krutě zaplatíte.

Dosud nepřekonaným druhem menšoumělce je pseudo-většoumělec. Je to menšoumělec, který sám sebe mylně pokládá za většoumělce a pak se s tragickou marností pokouší většoumělci vzdorovat. Je to neléčitelný blud, který je vždy odhalen. Zkrátka menšák na většáka nikdy nemá, protože mu zbývá jenom melancholicky závidět a co nejdříve se odstěhovat na pustý ostrov, kde může o svém většoumělectví aspoň snít.

*Jen počkej, pseudopisálku,
JA ti dám inventarizaci!*

> Oddíl sedmý:

MALÁ TYPOLOGICKÁ INVENTARIZACE VĚTŠOUMĚLCŮ

Nejnádhernejším a v podstatě téměř neškodným druhem je **něžný většoumělec**. Nemá nic společného s „něžným barbarem“, žádné podobné narážky neměl autor tohoto textu na mysli ani náhodou. Něžňák je útlocitně zahleděn do vlastní práce a ví dokonale o jejích kvalitách. Je natolik zaměřen na povýšení svého díla, že ho téměř nepoznáte – nebezpečně se podobá normálnímu profíkovi. Občas o své tvorbě píše drobné oslavné básně, avšak zásadně do šuplíku, je přeci jenom docela inteligentní a opatrný. Většinou na kolegy nevyjíždí, chová se k nim zdvořile a své kritické postřehy k jejich práci jim zásadně neříká přímo do očí (když tak jenom za zády), aby se jich nějak nemile nedotknul. Kardinální motivací chování něžného většoumělce vůči nebohým menšoumělcům je soucit. Podobá se to esenci východních náboženství. Tvorům z nižší kasty, kterým se nedostalo božského daru osvětlení, se neubližuje, mají se nechat tak, jak jsou, plahočící se housenku není radno zašlápnout, (a tak dále). Z toho důvodu něžný většoumělec raději menšoumělce zdaleka obchází.

Zcela speciální kategorií je **mladá americká většoumělkyně**. Ta s předstíranou politickou korektností před vámi prolistuje dvě-tři stránky vaší tiskoviny, dívá se přitom na vás a nechápavě kroutí hlavou. Obdivuhodná je přitom gyroskopická schopnost jejích očí, jimiž vás i přes tryskově energetické otáčení hlavou ani na chvíli nepřestane probodávat. Pak tu vaši trapnost odhrne loktem a vytáhne svůj KATALOG. Listuje v něm, dlaní mocně uhodí do každé následující reprodukce a znovu na vás upřeně hledí. Očima vyvíjí obrovský tlak, abyste uznali, jak geniální dílo se na právě otevřené stránce objevuje. Pokud jste zakuklený většoumělec, může vám ta chvíle přinést krásné soukromé potěšení, protože jediným mrknutím rozpoznáte, že ty malůvky jsou na úrovni práce třetáků na české střední škole. Máte tak jedinečnou šanci

odhalit Američanku jako pseudovětšoumělkyni, což jí ovšem díky předstírané zdvořilosti (a příkladné politické korektnosti) nesdělíte a ponecháte ji napospas jejímu omylu. Můžete se rovněž kochat představou, jak asi dopadne setkání dvou mladých amerických většoumělek: Zadřené krční obratle, oteklé dlaně, rozbitá deska stolu a totální psychické vyčerpání obou akterek vzájemného úmorného hypnotizování.

Lapač větru

Krásně vyvinutým exemplářem většoumělce je **ten, co „chytil správný vítr“**. Přesněji řečeno ten, který ze (západního) světa přejímá nějakou osmistoupadesátoudevátou novou vlnu, či aktuálně nejaktuálnější progresivní tendenci, anebo ten, co „jen on sám jediný objevil a geniálně rozvinul“ styl vhodně zvoleného mistra z globální kurátorské top-twenty. Takový lapač větru se ze dne na den stane nedostižným **světovým velkoumělcem**, který už může jenom útrpně shlížet na retrogradní, přízemní patlání zbytku domácí scény, od níž se vzdaluje do vesmírných výšin třetí kosmickou rychlostí. Pro korektnost a úplnost informace je nezbytné upřesnit, že zdaleka nejbystřejšími lapači velkého zahraničního větru jsou zneuznaní, věčně mladí géniové z malých střeoevropských zemí.

Ještě alespoň heslovitě zmíníme některé další zvláštní nad-druhy většoumělce, například **pyšného konceptualistu** či **mystický zasvěceného minimalistu**. Podstatou většoumělectví je zde příslušnost k JNS (Jediný Nosný Směr). A nadto, nositel JNS je vždy jenom jeden. Podle něj jsou pak všichni okolní spolunositelé jenom trapným odvarem, takzvaným „pseudoJNS“. Problém je v tom, že když na některém území nastane kumulace třeba deseti nositelů JNS, tak si každý z nich sám o sobě myslí, že on je tím jediným a pravým, zatímco ostatní jsou jenom takovou lokální, epigonskou a velice ostudnou epizodou. Tragické momenty nastanou, když v teritoriu začnou souběžně řádit tábory dvou odlišných JNS. Bratrovražedné pasování všech všemi na pseudoumělce je neodvratné. Nezasvěcený milovník umění, či příslušník umírněného

kulturního publika z toho bude fatálně zmaten a pravděpodobně se úplně přestane zajímat o výtvarné dění.

Hrátky na pravé stoupence sekty JNS mohou souviset s dalším tématem, které si zatím pracovně definujeme jako **většoumělectví neprofesionálů**.

Jedná se možná o výlučně český fenomén související s výše definovanou suprageníální transprofesní migrací. Jde o to, že ti, kdo se nedostali na klasické vysoké umělecké školy, vytvoří semknutý šik zneuznaných mladých géníů (jak bylo popsáno v jedné z předchozích kapitol). Jejich prvním nutkáním je dostat se na místo, z jehož titulu budou mít moc nad vystudovanými profesionály, druhým základním instinktem je nikdy nekončící potřeba prokazovat nad nimi převahu. Většoumělectví neprofesionálů je strašidelné, tam končí veškerá sranda. Metodika je následující: Musí se vytvořit teze nejaktuálnějších tendencí, konceptuálního, chimérického, mimetického, efemérního, transcendujícího, velepokorně minimalistického, hypermagicky maximalistického, čárkovitě deterministického, kazualistického a kauzalistického, bytostně-nicotnostního a nepoučeného (rozuměj čistého) umění atd., u nějž vůbec nejde o úroveň provedení, ale o doprovodný (či dokonce sám objekt nahrazující) slovní výklad. Pochopitelně, takový podfuk lze provést snad doopravdy jenom ve výtvarném umění. Ten kdo vystudoval pedág se specializací hudební výchova se jenom málokdy vypracuje na špičkovou profesionální úroveň sólového interpreta. A ani to nemá dělat, vždyť přeci studoval na učitele! Zatímco ve výtvarném umění se hbitě provede přesmyčka intelekt-artu (se všemi výše uvedenými přívlastky a stovkami dalších jim podobných), v jehož jménu se vesele likvidují všichni nositelé regresu, jinak řečeno zkostratělí akademičtí pseudoumělci. A musejí být zlikvidováni důkladně, aby nezbylo žádné měřítko. Posléze je možné předvádět jako výtvarné umění cokoliv. Tedy jenom do chvíle, kdy některého z nejaktuálnější-nejtendenčnějších géníů někdo požádá o vytvoření fyzického výtvarného díla, třeba o řešení zdi ve vstupu do firemního sídla. To se konceptuálně okecat nedá... Ale kdež,

dá se zařídit cokoliv, pokud jsou součástí spiknutí i architekti, kteří razí tendenci čistě betonového blokizmu (nejvyšší dosažitelná ctnost!). Pak už nikdo žádného normálního profíka nepožádá o skutečnou výtvarnou práci a potíž je navěky vyřešena.

Tím jsme snad konečně dospěli k šanci aspoň trošičku porozumět jinak zcela neuchopitelné kategorii **většoarchitekt-brutalista**, který kanceláře jím projektované budovy vybaví nepřenosnými stojanovými lampami z betonu. Je v nich jedna malá halogenová žárovka zalitá do cementu a nejde vyměnit – nemluvě o tom, že svítidlo nelze natočit ani přemístit, aby vrhalo světlo tam, kde je to potřebné. Když si úředník přinese svoji lampu, aby viděl na práci, je architektem okamžitě zažalován o astronomicky vysoké odškodné za porušení autorských práv na design zařízení interiéru. Většoarchitekt (brutáč-nebrutáč) je vždy a zcela zásadně většoumělcem ve vztahu k úplně všem tvůrčím oborům a všem jejich protagonistům. Výjimku nenajdete. (Analogicky většofotograf, většodizajnér, atd.)

Endemickým druhem je **většoteoretik**, který dospěl do sféry Čisté Teorie. Podobnost se známou „Školou čistého humoru bez vtipu“ (podobně jako s betonblokistickou architekturou bez ducha) není náhodná. Takový čirý mimopraktik je rovněž totálním většoumělcem. Výlučně sám ze sebe tvoří, stále svobodněji a svobodněji, nové objevy v oblasti umělecké teorie, podle nichž budou muset napříště všichni (nízce k zemi lpící, nedomrlí a nic nechápající) umělci pracovat. Sám většoteoretik to přitom ani nemůže zkontrolovat, protože jejich práci nevnímá a vnímat nepotřebuje. Nejvyšším mravním kodexem své profese má totiž výslovně zapovězeno jakkoliv komunikovat s činnými umělci. Výjimku tvoří dvě-tři ověřené, všemi uznávané tvůrčí osobnosti zralého věku. Většoteoretik si spočítá, že by si vedle nich mohl vylepšit prestiž. Snaží se mermomocí obklíčit si jednoho takového autora jen pro sebe, stát se jeho výhradním vykladačem a impresáři. Odhání všechny kolegy (nekompetentní

menšoteoretiky), kteří by mohli mistra nepovolaně a hloupě vyrušovat z tvůrčího soustředění. A jen on, Sámoteoretik se pak postupně stane podstatně důležitějším a významnějším, než autor, do jehož služeb se tak nezištně odevzdal.

Ať jste většoumělec, či menšoumělec, setkání s většoteoretikem má vždy famózní průběh. On se vůbec nepáře s tím, že by se nějak rozpovídal. Pouze procedí mezi zuby jakési poloslabičné náznaky svých extrapolovaně-extragalaktických tezí. Je nezvratně přesvědčen, že na pochopení jeho fenomenálních myšlenkových toků stejně nemáte. A navíc, stále se ostražitě rozhlíží. Hlídá si, aby s vámi nebyl viděn, to by totiž na většoteoretickém žebříčku bleskově klesnul o několik příček dolů a už nikdy by se nevyšplhal zpátky. Proto se setkání s většoteoretikem vlastně ani nikdy neuskuteční, a pokud ano, trvá maximálně dvě milisekundy. Zlé jazyky dokonce tvrdí, že existence ČM (Čistého Mimopraktika) je jenom teoretická.

Vzácně se může jistý hypotetický většoteoretik podílet na zpracování publikace k výstavě zajímavého uměleckého seskupení. V takovém případě však nikdy nejde o prezentaci tvorby oněch nebohých autorů, ale o to, že geniální uměnopisatel je jejich výlučným objevitelem. Zkrátka, nechal si patentovat autorská práva na psaní o nich (a kdyby mohl, patentoval by si i práva na jejich tvorbu). Bez něj by ti přitroublí menšoumělci asi ani neexistovali a nikdy by netvořili. A kdyby i nakrásně tvořili, bez Velkého Iluminátora by si své tvorby ani nepovšimli, možná by ji dělali jenom tak náhodně a nazdařbůh.

Většoteoretici se občas sejdou na dobře utajené konferenci, na níž si své teze jeden druhému s drtivou převahou vyvrátí a spolehlivě každý každého označí za menšoteoretika. Vyvracení tezí druhého je tím drtivější, čím méně je vyvratitel sledoval, on už předem věděl jak jsou ubohé a předem si doma nacvičil vyvrácení svých vlastních despektních představ o kolegovi a jeho názorech. Kuloáry se pak nese zpráva, že se konference konala a přinesla

množství zcela zásadních, průlomových objevů. Později vydané sborníky to s velkou argumentační silou potvrdí: Každý z účastníků vytvoří svoji osobní verzi (kolik účastníků, tolik variant sborníku) určenou jenom jemu samotnému a nanejvýš několika málo věrným přívržencům. Takový sborník je doslova a do písmene vyčerpávající, jeho obsahem je navýsost kompletní verze autorova referátu, obohacená o vlastní sáhodlouhý komentář, v němž jsou znovu shrnuty a patřičně vyzvednuty všechny klady komentovaného textu. Méně zkušení editoři se aspoň okrajově zastaví u kritiky jiných příspěvků. Vyzrálí většoteoretici o jiných účastnících a jejich názorech velkoryse pomlčí. (Sborníky zůstávají skryty před zrakem širší veřejnosti a na žádném webu je nenajdete, proto jejich autoři nemají šanci své závratné objevy proslavit.)

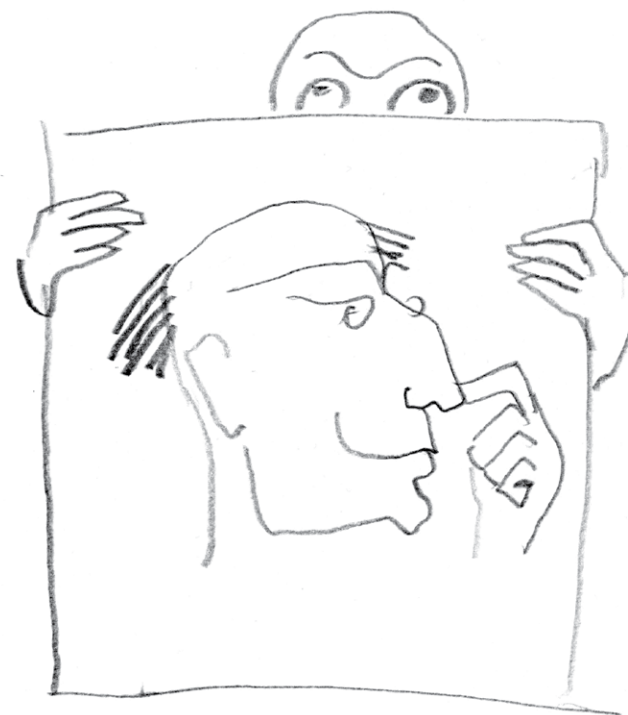
Podobně jako většokurátor i většoteoretik je už od útlého mládí zneuznaným uměleckým géniem, který to nakonec nevydrží a začne sám tvořit, což je poslední, vrcholné stádium historie umění (předtím nic nebylo a potom už taky nic nebude).

Nezkoušejte většoumělce obdarovat

Bylo by naprostou pitomostí, kdybyste se pokoušeli obdarovat většoumělce (natož většoteoretika!) nějakým svým výtvozem. Téměř jistě se vám přihodí následující historka (či nějaká velice podobná):

Váš kamarád půjde náhodou kolem domu obdarovaného většoumělce a všimne si, že u popelnice je v dešti a blátě složeno několik obrazů. Shodou okolností je to milovník umění, a tak si vyhozená díla odnese domů. Za čas kamaráda - šťastného nálezce navštívíte a ejhle! Na zdi v obýváku visí váš obraz, sice poškozený deštěm a ušmudlaný, ale nepochybně váš! Nemůžete uvěřit svým očím, a tak přítele poprosíte, zda se můžete podívat na rubovou stranu. Nápis s věnováním tam je, déšť ho nesmyl. Pro jistotu ani nebudete pátrat po tom, od kterých vašich kolegů pocházely ostatní vyhozené obrazy. To už by bylo až příliš třaskavé zjištění.

Máte však jednu elegantní možnost. Svůj vyhozený obraz si se svolením nového majitele vyfotíte a jeho reprodukci umístíte na titulní stránku monografie, kterou vydáváte právě v té době. Až kolega „většák“ monografii uvidí, strašlivě se urazí, takovou podlost od vás nečekal!!! Od té doby vás bude z celého srdce nenávidět a snovat proti vám jednu intriku za druhou. Jste šťastný člověk, protože většoumělec, který vás až do té doby přehlížel, si vás najednou všimá a věnuje vám příkladnou pozornost. A o tom to je, vždyť přeci každý menšoumělec bláhově sní, že si ho většoumělecký kolega aspoň někdy trochu všimne!

*nezkoušejte darovat
většoumělci obraz*

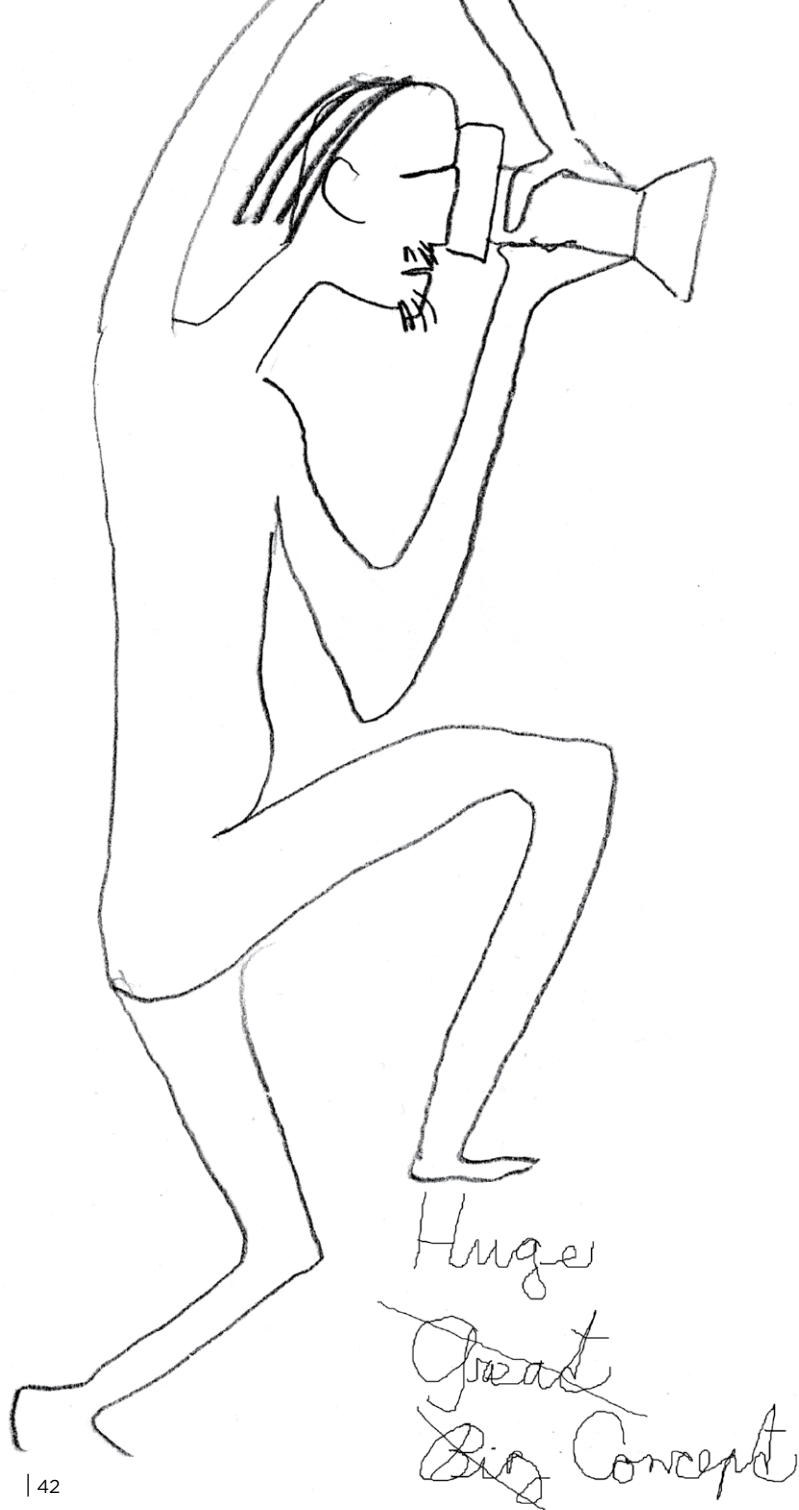
smadný menšoumělec,
jenom byla včas
přistěněna křídla

> Oddíl osmý: FAKTOR TERITORIÁLNÍ DETERMINACE

Na rozdíl od menšoumělci neustále zpochybňovaných „většouměleckých autosugescí“, je teritoriální determinace jediným objektivním kriteriem spolehlivě odlišujícím většoumělce od menšoumělců. Dělicí čarou je geodeticky přesně vytyčená hranice hlavního města. Všechno mimo jeho okraje je „venkov“ a žijí tam už jenom různé degradované poddruhy: „takzvaní výtvarníci“, „regionální výtvarníci“, „Ústečáci“, „Jihočeši“, ba co nejhůř, dokonce i „vyšochinští malíři“. Nejvyšší ostražitost je namířena směrem na východ, k zaostalé asijské provincii zvané Morava (jak známo, Asie začíná už výpadovkami na Černém Mostě a v Průhonicích).

Současné České Umění (SČU) se produkuje jenom v metropoli. A tam se zase vedou lité většoumělecké bitvy o to, kteréže to vlastně je, přesně podle osvědčené definice, která praví, že „současné české umění je cokoliv, ale ne od kohokoliv“ (vůči zbytku území dosadte slovo „odkudkoliv“). Pokud si někdo na venkově hraje na většoumělce, anebo si, prostáček, myslí, že by snad i on mohl být součástí českého umění, je mu záhy vytřen zrak prvním většoumělcem z Matičky měst, kterého potká – je odhalen a pacifikován jako typický exemplář zcela podřadného sotvavýtvarníka. Pikantní je, že to samé se zaručeně přihodí i největšímu metropolitnímu většoumělci, reprezentantu Pravého Současného Českého Umění (PSCU), jakmile vytáhne paty někam do zahraničí. Snadno ho totiž prokoukne a přesně zařadí každý francouzský, italský, německý, ba dokonce i polský provinční většoumělec. Zneuznaný král českého umění se po návratu několik let léčí ze šoku. Což mu ovšem nikterak nebrání dál plnit řady domácích menšoumělců – naopak, je ve svém tažení proti nim ještě důslednější. Z toho je vidět, že i nezvratný faktor teritoriální determinace podléhá zákonům relativity. Tím spíše vynikne jediná axiomatická výjimka: „*Nepoučitelnost většoumělce je stejně velká jako všechno co dělá, je absolutní, neměnná a nezná hranic*“.

> Oddíl devátý: VĚTŠOUMĚLEC NA VÝSTAVÁCH A SYMPOSIÍCH

Ortodoxní většoumělec navštěvuje zpravidla jenom své výstavy. To je však extrémní případ, protože jinak chodí většoumělec alespoň na některé akce menšoumělců. Musí je přeci čas od času zkontrolovat, aby jim hřebínek nevyrostl přespříliš. Přitom si ověřuje svoji stálou převahu a někdy se může také stát vlídným, pomáhajícím kolegou. K dispozici má nevyčerpatelný rezervoár poučných sentencí: „Ta věc se už skoro k něčemu blíží, ale je nemožně zarámovaná“. „Je to docela šikovně adjustované, ale bez rámu by tam vlastně nebylo nic“. „Nedělej s barvou, je to nebezpečná cesta líbivosti.“ „Velká konceptuální ctnost je v černobílé“. „Je to šedé, chtělo by to barvu“. „Proč neděláš velký formát?“ „Velké formáty ne, menší věci přeci jakž-takž zvládneš a to ti stačí“. „Ten rádoby spontánní projev ti nesedí, měl bys přidat na konceptuálním základu“. Mimořádně oblíbené je vykrývání dlaněmi: „Vidíš, když se zakryje tato část, tak to ostatní by docela ušlo!“ Kromě toho je možné v návštěvní knize zanechat srdečný přátelský vzkaz: „Autor v poslední době vystavuje nějak příliš často (čímž si sám škodí)“. „Je tady překropáčkované“. „Bylo neskromné dělat k této výstavě katalog, bohatě by stačil černobílý dvojlist formátu A5“. Něžný většoumělec vás útlocitně popadne za rukáv a odvede vás k vašemu dílu. Tam se bleskově stane vševidoucím a vědoucím směrودhalitelem: „Hleďme, tak to je prosím pěkně magnetokinetická imaginace skandinávského střihu!“ Jednou provždy je tím s vámi hotov, má vaši tvorbu vyřízenou a od nynějška si ji už nebude muset všímat.

Když většoumělec narazí na menšoumělecké výstavě na něco novátorského a zajímavého, strašně ho to rozruší, hlasitě si cosi brumlá a odchází nejvyšší možnou rychlostí. Pokud Mistr ten objev učiní během vernisáže, nezapomene cestou vrazit do právě promlouvajícího kurátora a zakopnout o aparaturu hudebníků, aby

nikomu neuniklo, že na výstavě vypátral cosi nekalého. Vzápětí začne šířit v kuloárech sdělení, že na podobné tvůrčí postupy má odjakživa patent on. Už před dvaceti, třiceti, ba i čtyřiceti léty něco takového dělal a řadí to mezi své velké úspěchy – na rozdíl od tamtoho plagiátorského mazala!!!

Existuje i typ většoumělce revizora. Ten přijde nakouknout v době, kdy výstavu teprve instalujete. Projde a tváří se přísně. Pak s ním něco začne a zmizí. Naštvalo ho, že se chystáte vystavit sérii barevných kreseb. Objeví se tak za půlhodinu až hodinu, podle toho, jak daleko má ateliér. Pod paží nese velkou složku. Nesmlouvavě přeruší instalaci a začne před vámi prolisťovat své barevné kresby, abyste pochopili, že ty jeho jsou podstatně lepší a tím pádem vy své čmáranice nemáte právo vystavit. Že zatím utíká čas a vy práci nestihnete dodělat? Nevadí!

Jiný většoumělec se zastaví na vaší výstavě letmo a nenápadně. Později vzkáže: „Zaujala mne modrá barva, kterou používáš. Ta by se skvěle vyjímal na MÝCH obrazech!“

Většoumělec pečlivě zvažuje účast na každé kolektivní výstavě, na niž je zván. Především zkoumá, zda neutrpí jeho umělecká pověst, nesmí se kompromitovat sousedstvím s ledajakým beznadějně slabým nicumělcem. Pokud se autoři mají sejít v určitém hodinu, aby výstavu společně nainstalovali, většoumělec přijde dřív, vybere si dominantní místo, rozloží tam co největší počet svých prací a zmizí. Povinností ostatních bude pochopit jeho přání a všechna díla ideálně umístit. Aby to nebylo vždy takto jednotvárné, většoumělec občas změni taktiku. Pošle po někom složku se 40 neadjustovanými velkoformátovými tisky bez seznamu a popisu. Je nezbytné desetkrát mu volat, páčit z něj základní informace o dílech a představu o tom, jak mají být prezentována. Je nedostupný, má mnoho podstatně důležitějších povinností. Obvykle potom přijde textová zpráva: „Však vy tam určitě máte nějaké rámy, někdo z vás by mi to mohl do nich hodit“. Upachtění menšoumělci se toho nakonec ujmou, uvážlivě vyberou možný počet 4–5 kousků

a pověsí je z pitomého pocitu zodpovědnosti za celek výstavy. Většák pak přijde na vernisáž a pořád dokola opakuje klíčové věty: 1/ „Právě tyto věci bych určitě nevybral, hodně jste mi tím ublížili.“ 2/ „Nejsem žádné béčko, abyste takto se mnou jednali.“ 3/ „To jsem si zase jednou naběhnul“. Doplňující věty zní: „Není to správně seřazené, pojdte sem a ještě to prohodte.“ „Pod sklo jsem to určitě nechtěl!“ Anebo: „Proč jste mi to nedali pod sklo?!“ Velkomistr zůstává přesvědčen o naprosté převaze svých prací, navzdory úmyslně špatnému výběru, blbě adjustaci a slaboduché instalaci, (což mu ti závistivci udělali naschvál). Trpce lituje, že se takto zahodil, na první pohled totiž prokoukne výtvarné omyly ostatních, ba přímo jejich totální umělecké ztroskotání. Pročež se zařekne, že s nimi už nikdy vystavovat nebude.

Navzdory všem většoumělcovým zkušenostem, (které ho vedou k jednoznačnému přesvědčení, že něco takového není možné), dochází občas k vývoji, který nelze nazvat jinak, než systémová chyba, lépe řečeno katastrofický scénář. Stane se, že se několik menšoumělců domluví za jeho zády a bez dovolení uspořádají rozsáhlejší kolektivní výstavu. Většoumělec je za to principiálně potrestá dvojnásobným způsobem. Za první, takové ostudné akce se nezúčastní, nemůže menšoumělcům dopřát, aby díky jeho přítomnosti nabyly na kvalitě a významu. Za druhé, zařekne se, že jim nepomůže s přípravou a instalací, pročež je jasné, že z toho musí vzejít absolutní trapas, pokud se jim vůbec podaří záměr dotáhnout alespoň k bezkonceptnímu zaplácání výstavního prostoru zpozdilými paexpónáty. Následující vývoj je kataklizmatický. Menšoumělci pracují šťastně a spokojeně, většoumělec a jeho nadbytečné velení jim nechybí, spíše naopak, dýchá se jim mnohem lépe. Na tiskovou konferenci před zahájením výstavy přijde houf novinářů a televizní štáb. Lze očekávat, že se objeví příznivé recenze. To je chvíle, kdy musí většoumělec rázně zasáhnout. Menšoumělci nesmí poznat, že by mohli cokoliv úspěšně podniknout bez jeho oblažující pomoci!!! Pokud může,

prodere se většák na vernisáži výstavy k mikrofonu. Menšoumělci rádi vyhoví a dají mu slovo, stejně nemají na výběr. Mistr sdělí publiku svoji radost nad tím, jak se mu právě tato výstava povedla a jak rád ji pro své přátele uspořádal. (Neopomene skromně se zmínit v drobném náznaku, že svá díla na výstavu nedodal proto, aby nechal dostatek prostoru kolegům, jejichž práce si nekonečně váží). Pokud by se náhodou pan superkolega k mikrofonu neprodal, bude následujících deset let všude trousit zvěsti o bezprecedentně prázdných a vyčpělých pseudoakcích - kolektivní výstavy se přeci nedělají a nemají žádný smysl.

Český většoumělec občas zajede omrknout velké mezinárodní přehlídky, kde si ověří, že všichni tam jsou trapní menšoumělci (a spolu s nimi jejich ještě trapnější menšokurátoři). Je uražen, že ho dosud nikdo neobjevil a že nemá na každé podobné akci pro sebe celou obrovskou halu, takticky však o tom nikde nemluví. Navzdory uraženosti si z cest doveze nějakou tu „inspiraci“. Když pak z ní doma čerpá, je to podle jeho vnitřního přesvědčení supragenialní, původní předlohu ve všem překonávající. A navíc, většoumělec si je naprosto jistý, že nemůže být ve svém pajcování nikdy odhalen, menšoumělci to zkrátka nemohou znát, jejich nízký lidský a umělecký horizont na to nestačí.

*většák zase jednou
slavne kvítil*

Většoumělec na sympoziu je obvykle vzorovým prototypem **pyšného konceptualisty**, který spolehlivě otráví všechny kolegy už první den. Každému na setkání vykládá o svém nedostižném projektu. Všechno opakuje nejméně osmkrát, v přesvědčení, že přítomní retardovaní menšoumělci nemohli pochopit jeho závratnou myšlenku ani na sedmerý poslech. Jedná se o výsostně konceptuální fotoseriál o místě konání symposia. Když většoumělce někde potkáte, vždy fotografuje v teatrální póze, balancuje na špičkách a při zaostřování má loket zvednutý tři metry nad hlavou. Okamžitě je vám srdečně věnováno sáhodlouhé předvádění technicky pokročilého aparátu a za odměnu si potom můžete znovu vychutnat detailní popis geniálního konceptu, podeváté, podesáté, postopadesáté... Celé nacvičování nakonec dopadne jediným možným způsobem. Mistr se dopustí elementárního opomenutí a zkazí všechny záběry - nepovede se mu opravdu ani jeden. Spěšně odjíždí domů a odnáší si zarytou nenávist vůči všem spoluúčastníkům symposia. Nejstrašnějším proviněním menšoumělců totiž je, když se stanou svědky veřejného sebeztrapnění většoumělce. Díky pyšnému konceptualistovi však má dané symposium šanci vstoupit do dějin umění jako mimořádně sportovní: Každý ze zúčastněných menšoumělců se na něm dokonale procvičil ve sprintu. Jakmile už z dálky zahlédl fotografujícího konceptuála, okamžitě upaloval někam se skrýt. Spravedlivě musíme dodat, že Mistr se pokaždé snažil prchající kolegy dohnat (k zoufalství), protože kdyby je neoblažil svými rozklady, nemohl by pak spát kvůli výčitkám svědomí, že nesplnil bobříka 150 dobrých skutků denně.

Odlišným typem je **kulantní fachman**, který naštve své spolusymposijníky až v poslední den. Zpočátku se neprojevuje, několik dnů jenom markýruje. Poté projde pracoviště ostatních a s milým zájmem s nimi pohovoří o jejich práci. Nezapomene všude zanechat uznalou kolegiální chválu. Od té chvíle se promění v energického rychlofachmana. Vyhlédl si u jednoho či dvou

účastníků jejich nápady, které vzápětí namlátí v obřích formátech a nekonečném počtu. Ke konci symposia obejde obluzené autory, nakoukne na jejich práce a špitne: „To tady dělám JÁ“. Menšoumělci začnou cosi tušit, ale je už pozdě. Fachman mezitím pronikne do prostoru, kde bude probíhat závěrečná výstava a zručně nasází svoji produkci na nejlepší místa. Když se zbývající autoři sejdou na domluvenou hodinu k instalaci, nezbývá dost času na nápravu a nikdo nemá chuť pustit se na poslední chvíli do skandálního střetu. Pokud se někdo přeci jenom ozve, fachman se šarmantní omluvou svěsí jednu ze svých menších věcí umístěnou v koutě. Měl to připravené a navíc si tím upevní pověst vstřícného kolegy. Je tak dobře oblečen a tváří se tak uhlazeně, že mu ani nelze nic říci. Ostatní zachovají dekorum a své práce spořádaně rozmístí do zbytkových, aspoň trochu možných poloh. (Ten, co se ozval, je odsouzen jako rozbíječ idylických vztahů mezi umělci a musí stát v koutě na hanbě. Podobně, kdesi za rohem, zůstane malý kousek místa pro jeho matlaniny). Na vernisáži většoumělec září před svými velkými díly a objeví se i kamarád novinář z jeho vlasti, který udělá oslnivé fotky (důkladně propálené bleskem). Ty po skončení symposia přijdou všem poštou, otištěné na celou novinovou stránku spolu s článkem, v němž se píše, že Mistr celé to symposium sám vymyslel, sám zorganizoval a sám byl jeho nejvýraznější osobností. Útěchou nám budiž odhalení, že oba, jak pyšný konceptualista, tak rychlofachman, jsou ve skutečnosti zamindrákovaní pseudovětšoumělci, kteří se už dávno doma proflákli, pročez jezdí vířit vodu na symposia do zahraničí, zejména mezi zaostalce do zemí bývalého východního bloku.

Západní většoumělec (z kterékoliv země) – takzvaný **monumentální instalacionál** – pošle na symposium už měsíc předem svoji velkou kompozici. Beden je třicet a v každé z nich je kus šrotu ze smetiště. Na víku je nálepka s vyčíslením hodnoty umění uvnitř se nalézajícího, v cifrách od padesáti tisíc dolarů výše. Co bedna, to pálka. Proto celníci logicky zatouží ten finanční zázrak rozklíčit.

Bedna je obrovská, zato železo uvnitř má tak maximálně 30 centimetrů. Zbytek je výplň, krychlový metr zmačkaného papíru. Celníci dva týdny poctivě rozbalují každý žmolek, aby pochopili, co se to vlastně děje. Výsledkem pátrání je celní skladiště zaplněné třiceti kubíky starých novin a hromádka harampádí, na kterou normální celní rozum nestačí. Naštěstí přijde faxem posudek od zahraničního znalce, dosvědčující, že rezavé železo je výsostným uměleckým artefaktem. Pročež celníci pochopí, že to opravdu není legrace a vpustí dílo „na vnitřní trh“. Náčelník celnice si tuto nesrozumitelnou a divnou záležitost vezme na triko, jinak by to nemohlo projít. Maximálně zaslechnete celního šéfa z dálky, jak si brblá pro sebe, že takovou hovadinu v životě neviděl... no, ale když oni ti umělci to tak mají... Většoumělec posléze na symposiu umně rozloží proclená železa někde na zemi v souladu s konceptem, který si předem doma narýsoval podle pravítka. Dojem z instalace je stejně nesmazatelný jako vzpomínka na celní manévry. Famózní kresbička později vydělá na humanitární aukci částku, která se podobá součtu cifér na všech bednách dohromady.

Zahraniční většoumělkyně se potřebuje rafinovaně proslavit. Začne tím, že zažene oficiálního symposijního fotografa poznámkami jako: „Nemotejte se mi tu ani náhodou, to už by tady opravdu mohl fotit kdekdo“. Posléze je plačtivě uražená, že všichni kolegové spolusymposijníci mají v katalogu poutavé fotografie z průběhu práce, jenom ona ne! Seřve organizátory a nařkne je z úmyslné sabotáže. Poté učiní pokus zakázat distribuci oné nekorektní diskriminační tiskoviny. Tím však její inspirativní sebe-proslavující triky naštěstí končí.

A vůbec, **většoumělkyně z ciziny** může být i znalkyní nejvšehlubší magie. Objímá v parku kmeny stromů a pak, nabita přírodní energií, maluje obouruč dva zrcadlově totožné obrazy zároveň, aby tím srovnala do dokonalé rovnováhy střed vesmíru (který je v ní samotné).

Před odjezdem na symposium do temných středoevropských

(postkomunistických) krajin si každá **pořádná západní většoumělkyně** objedná aspoň dvacet různých výtisků tamních novin. Podle tváří politiků, které tam všude najde, usoudí, že domorodé obyvatelstvo je zákeřné, ošklivé, stále zamračené a našťvané. Zajde ještě pro jistotu za svým psychologem, který její dojem expertně potvrdí. Emancipované většoumělkyně jsou ale dobrodružné povahy, pročež se naše hrdinka nakonec rozhodne riskovat. Asi tak v padesáti procentech případů se pak západní mistrová rázně zbaví předsudků hned po první návštěvě hospody v doprovodu domácích menšoumělců. Výjimku tvoří určité drobné procento severských většoumělekyní, které svůj názor nikdy nemění.

Pokud jsou součástí programu symposia diskuse mezi umělci, zcela jistě je ovládne **něžný většoumělec z jižních krajin**, jinak řečeno Plevelník - téměř dokonale autistický, nezastavitelný introvert. Ten kromě mnoha jiných dovedností též dokonale ovládá sportovní disciplinu vrhání se na mikrofon. Absolutní pohroma pro organizátory, účastníky i překladatele! Většák mluví souvisle nejméně dvě hodiny. Zásadně vždy si cosi nesrozumitelně mumlá pod nosem. Natvrdlí, nezdvorníli menšoumělci začnou po patnácti minutách odcházet a hned opodál si hlasitě oddechnou, anebo dostanou záchvat osvobozujícího smíchu. Načež se Plevelník samozřejmě urazí a už se jenom mračí jako kakabus. Nezapomene však mluvit o to déle a důkladněji. Nakonec přednáší v prázdné místnosti sám pro sebe, a to zejména o akcích typu sbírání a sušení plevelu, který je posléze tříděn do svazků podle druhu. Sušené rostliny jsou v jakési ekofarmě rozvěšeny do velkoformátových rámců a nakonec je z toho velkolepá výstava, kterou Maestro prezentuje promítnutím tří stovek naprosto stejných (vyšisovaných a blbě naexponovaných) fotografií. Projekce je doprovázena polopatickým vysvětlením každého detailu, včetně popisu uzlíků, jimiž je plevel svazován. Pokud by to náhodou někdo nevěděl, tak uzlík je zásadní, vyjadřuje totiž symboliku spojování, již něžný většák přikládá mimořádný význam. Tak nedostižný koncept spolehlivě

odradí i největší milovníky podobného Artu (kteří tam stejně už dávno nejsou). Na druhý den Plevelníkovi nějaký normální profík řekne u oběda, že jeho vystoupení bylo příliš dlouhé a z hlouposti diplomatically dodá, že jinak byl obsah jeho prezentace zajímavý. Toho se Něžný Mistr chytí, na první půlku sdělení okamžitě zapomene a začne nízce posazeným hlasem hustit, že má těch zajímavých projektů daleko víc. Že vlastně dostal málo času a potřeboval by ještě další tři-čtyři hodiny. Protože to, co chce kolegům sdělit, je mimořádně významné. Bylo by fakt škoda ochudit je o detailní poznání dalších desítek jeho nejúspěšnějších akcí.

Všechny výše popsané epizody jsou trapně pseudoumělecké, protože skutečný Většák se s prací na symposiu vůbec nepotřebuje pachtit. Královsky se zjeví až poslední den v doprovodu inteligentního a předem patřičně poučeného novináře. V nejbližší době potom vyjde v tisku článek podobný již popsané situaci s kulantním fachmanem. Na pozadí „naivní a nepříliš významné“ akce (jejíž skutečné dimenze jsou překroucené a zamlčené) září sám Mistr osobně. Vše se odvíjí od něj a bez jeho přínosu by nic nevzniklo.

Většoteoretik se na výtvarném symposiu objeví jen omylem, třeba jako doprovod mladé umělkyně. Svoji pravou totožnost vyjeví v pauze na oběd. Počká, až všichni odejdou a sebere několika menšoumělcům jejich stoly a židle. Ti po návratu najdou své nářadí rozházené po zemi, někdo se evidentně prošel po rozpracovaných kresbách, barvy jsou rozlité a rozšlapané. Není to úmyslné, roztržitý vědátor pouze jaksi přehlédl přítomnost těch věcí, když naléhavě potřeboval zařídit svoji pracovnu – shodou okolností přesně v místě, kudy všichni procházejí a chtě-nechtě zakopávají o roztažené stoly. Tím bezohledně vyrušují velkouměnovědce, který sepisuje cosi důležitého. Menšoumělci se těší, že by to snad mohlo být o jejich práci, proto uctivě prolézají jinudy, přes okna a po střeše, aby si pisatele nerozhněvali. Nejnaivnější se zajde zeptat, zda to bude text o symposiu. Prostorem se pak rozezní archetypální výkřik: „No dovolte! Já mám přeci nějakou svoji publikační úroveň!“

(Odstíny niterné tragické bolesti a uražené dotčenosti toho výkřiku jsou podobné, jako když slavného fotbalového internacionála při benefičním zápasu v Dolních Počáplech nakopne do holeně místní, ožralý třetidivizní bek). Záhy se objasní, že teoretik je v místě symposia na dovolené a píše si pro sebe jakousi hluboce mimopraktickou stať. Poťouchlé symposijníky napadne, že tam přijel hlídat svoji (menšo)umělkynku, aby mu ji neodloučil nějaký pseudoumělecký šarlatán z jižní Evropy. (Natož naléhavý Plevelník!!!) Jisté je, že většoteoretik nenapiše jediný řádek ani o práci menšoumělkyně, již velkodušně doprovází.

Pro úplnost a objektivitu však autor této studie musí dodat, že na jednom mezinárodním symposiu skutečně viděl na vlastní oči teoretika, který obešel umělce, obhlédl si jejich práce (a dokonce s některými autory i krátce promluvil!). Posléze napsal slušnou recenzi a nezakázal její zveřejnění.

Gamedová péče o místo menšoumělce

> Oddíl desátý: VĚTŠOUMĚLEC A STAVOVSKÁ OBEC

Většoumělci se nepotřebují sdružovat, vším podobným zásadně pohrdají. Navzdory tomu se v každém spolku vyskytne nejméně jeden pořádný exemplář většáka. Logicky vzato, vždy pouze jeden – a není možné, aby se neobjevil. Jeho přítomnost je neskonalým dobrodiním, protože on jediný zaručuje potřebnou dimenzi toho nejvyššího Umění a zároveň, jako nedostižný vzor, dráždí všechny menšoumělce. Mimoděk jim tak pomáhá v profesním růstu, anebo je zavčasu přiměje k odchodu, za což si sám sebe ještě více váží. Pravý většoumělec jménem **Len-On** (hegemonvětšák) hlídá dodržování vysokouměleckého mravního řádu, v němž má každý své osudem určené a neměnné místo. Menšoumělci se totiž dělí na jakž-takž snesitelné menšoumělce a na odporné, zpupné pseudoumělce. První skupinu tvoří ti, kteří se snaží většoumělci nějak zavděčit. Jistým omylem se v ní ocitají i klidní, zdvořilí kolegové (= normální profíci), kteří většoumělci neprotiřečí, nepletou se mu do cesty a občas mu v něčem z dobré vůle vyhoví. Druhou skupinu představují závistiví menšoumělečtí křiváci (= malinko přecitlivělí a přeci jenom trošičku sebevědomější normální profíci), kteří zpochybňují výsadní postavení většoumělce a dovolávají se stejných práv pod nechutnou záminkou takzvané „kolegiality“. Existuje ještě třetí, obskurní kategorie, o níž je lépe ani nemluvit: Jsou to pseudoumělci třetí třídy, totiž ti, kteří se zpočátku tváří jako první skupina, ale pak znenadání, zcela zákeřně vytvoří kvalitní věci a ještě si je dovolí veřejně předvést, vystavit, či publikovat (= klidní, sebevědomí a úspěšní normální profíci). Nejhorší je, když takoví proradní pseudoumělci proniknou do zahraničí a nějaký pomýlený menšokritik tam o nich napíše příznivou recenzi. Proto většoumělec nepřetržitě demaskuje pseudoumělce druhé a třetí třídy. Dobře ví, že je nutné držet je na uzdě a co nejdříve profesně znemožnit. Hlavně, aby samostatně

nenavazovali jakékoliv kontakty a nevymýšleli vlastní projekty! S tím souvisí ušlechtilá péče o to, aby počet členů sdružení nebyl příliš velký. Situaci tak lze lépe kontrolovat a podíl maximálních výhod na jednoho většoumělce je větší. V podstatě by stačilo, kdyby spolek měl maximálně kolem 8 - 10 členů, oddaných a bezelstných menšoumělců první skupiny, kteří obstarávají administrativu, organizují a instalují výstavy, zajišťují převozy, shánějí peníze, atd. Většák jim může dělat uměleckého vedoucího, šikovně je motivuje, aby svůj díl vykonali spolehlivě a pečlivě. Za odměnu je občas alespoň některému z nich naznačena perspektiva, že by se snad někdy, v daleké budoucnosti, mohl stát téměřvětšoumělcem čekatelem.

Tím je ustanoveno ideální rozdělení práv a povinností. Vše je zařízeno tak, aby každý menšoumělec, kterého by napadlo se nějak divit, či protestovat, vypadal jako ten, kdo chce rozvracet „dobře fungující vztahy“ uvnitř spolku.

Pokud pseudoumělec třetí třídy záludně připraví mezinárodní výstavu, anebo vymyslí zajímavý domácí projekt s atraktivním tématem a názvem, hegemonvětšoumělec hned ví, že toto nebezpečí se musí udusit v zárodku. Základní strategie jsou v podstatě tři:

a/ Většák nabídne spolupráci a obrátne využije velkorysost kolegy pseudoumělce k tomu, aby si z akce udělal svoji zásluhu.

b/ Rozhlásí, že pořádání mezinárodních projektů je nekoncepční, pro spolek zbytečné, ba dokonce škodlivé, nic dobrého to nemůže přinést a chudáci zúčastnění umělci budou kurátorem akce (neschopným pseudoumělcem) trápení a potahováni. Jejich největším utrpením jistě bude to, že budou nuceni proti své vůli vystavovat v zahraničí.

c/ Většoumělec bude vždy a při každé příležitosti důsledně tvrdit, že samotná existence mezinárodních projektů je ohrožením **skutečných** zájmů uměleckého sdružení. A vůbec, tyto divné zahraniční akce narušují harmonický život spolku, strašlivě mu ubírají na lesku a významu. (Toto měřítko platí zejména pro všechny projekty, které nepořádá sám většoumělec osobně)

Pakliže se mrzkému pseudoumělci podaří zahraniční projekt uhájit navzdory všem mistrným protitahům, nastupuje scénář podobný kolektivní výstavě popsané v deváté kapitole. V tomto případě musí být vzpurní pseudoumělci vytrestáni ještě důsledněji a principiálněji. Kdyby však většoumělec tušil, jakou úlevu poskytne kolegům svojí nepřítomností (a absencí povinného spartakiádního nacvičování), v životě by ho nenapadlo účast na výstavě odřeknout!!!

Tažení hegemonvětšáka proti nepoddajným pseudoumělcům lze shrnout do kánonu „Božské cesty“ jinak zvané „Pět etap výstupu na horu dokonalosti“:

- 1/ Pseudoumělcovo konání (zejména v oboru zahraničních výstav se širší účastí členů spolku), je nutno hatit a podrážet jakýmkoliv prostředky.
- 2/ Pokud pseudoumělec zarputile odolává a jeho práce se rozvíjí, je třeba se lišácky přidat a předstírat kolegiální spolupráci.
- 3/ Vrcholným kouskem cesty k dokonalosti je „mistrovské rodeo“, při němž se většák veze kolegovi na zádech a zároveň mu sype písek do soukolí.
- 4/ Když pseudoumělec zvládne i tuto (nevyhnutelnou) etapu a je definitivně otevřena cesta k úspěšné realizaci projektu, musí hegemonvětšák rafinovaně převzít otěže, aby zazářil jako hlavní organizátor, který jediný má na všem neskonale zásluhy.
- 5/ Navzdory excelentnímu vítězství většáka ulpívá na akci stín, že se o ni zasloužil potíraný pseudoumělec. Proto bude většoumělec všude šířit tvrzení, že se jednalo o nahodilou, podprůměrnou záležitost méně než lokálního dosahu, (jejíž úroveň musel Len-On osobně pozvednout, čímž zachránil trapné menšoumělce před kolosální blamáží).

Jedním z nejviditelnějších výsledků působení většoumělce bývá přesně to, co si nepředstavoval ani v nejhorším snu. Menšoumělci si profesně stojí na svém, mají svoji vlastní práci a vlastní představy. K většoumělci se chovají vcelku korektně, ale nejeví přílišnou ochotu nechat se vláčet. V té chvíli dospěje většoumělec k osudovému zlomu, celá ta zpropadená spolkařská cháska se mu zhnusí. Prásknutí dveřmi by však nepřineslo potřebný efekt, zjevná úleva kolegů by byla potupná. Ale i kdyby náhodou většoumělec zahořknul úplně a zahájil nenápadný proces vzdalování, nic se tím nevyřeší. Do uprázdněného prostoru se okamžitě natlačí náhle se probudivší nový zářivý guru z líhně zakuklených většoumělců, jichž má každý spolek slušnou zásobu a proto nikdy nezůstane osiřelý.

*Mystický osudový
konceptuální většoumělec*

> Oddíl jedenáctý: VELKOVĚTŠOUMĚLEC¹

Každý většoumělec touží dospět do mýtických velkovětšouměleckých sfér a dosáhnout vysvobození z nízké čakry neustálého popotahování s jinými kolegy, z potupné stavovské povinnosti s nimi vystavovat, natož sdílet jeden společný prostor umělecké obce. Velkovětšoumělec většinou už ani nemusí dělat vlastní ateliérovou tvorbu a vystavovat ji. Když tak jenom čas od času vypustí prorocko-guruovské veřejné prohlášení (jehož hlavním sdělením je, že „domnělý nikl je ve skutečnosti náhražkovou slitinou, černého černá je málo černá a david svým prakem goliáše jaksí netrefil“). Anebo většoumělec nechá najatým týmem nainstalovat OBJEKT, tedy „velkou ránu“ doprovázenou skandálními okolnostmi. To má cenu jedině v hlavním městě, ačkoliv i Praha je už dnes málo. (Entropičtí Švejkové netáhnou na Bělehrad, ale na Brusel).

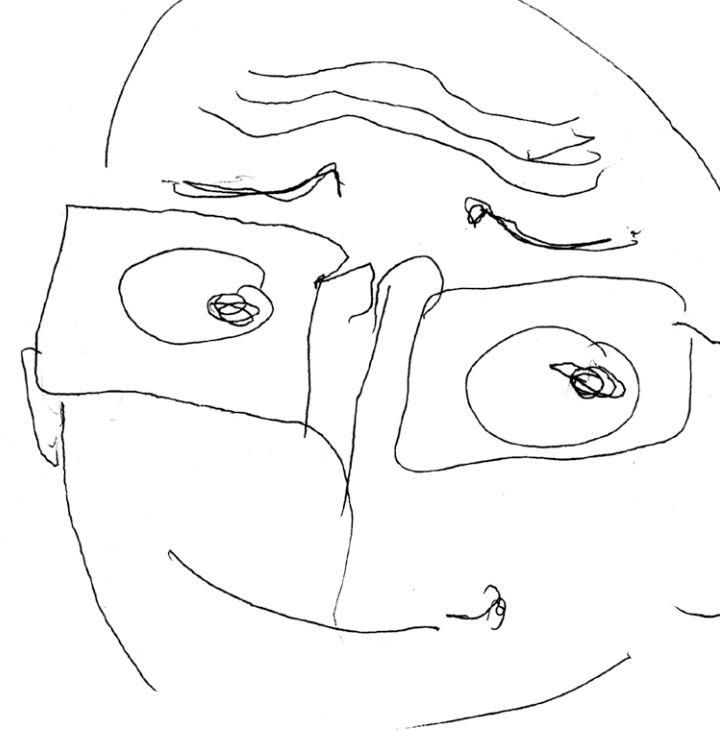
K vytvoření a udržení pozice velkovětšoumělce je zpočátku potřebné nést se na vlně věhlasu některého kontroverzního a dostatečně známého velkodůležitce. Po taktické stránce je možno zvolit dva základní postupy. Spolehlivě fungující, i když primitivnější metodou je sarkasticky se strefovat do Velkošéfa Hradu. Vždy záslužným činem je pranýřovat Největšogalerijního Největšoumělce a ještě záslužnější je porvat se s ním na nějaké (dostatečně v médiích sledované) veřejné akci. Podobné výstupy vám sice přinesou nenávist napadených, ale zároveň obrovskou přízeň jejich soků. Může se potom stát, že budete mít přístup k téměř neomezeným prostředkům, abyste mohli své nasredinovské taškařice rozvíjet dle libosti. Velkovětšoumělec je také mistrem správného dávkování svých extempore, je to součástí jeho zkušenostmi tříbeného talentu. Což platí ještě více pro druhou, nepřekonatelně sofistikovanou variantu sebenastolení, jejímž hlavním tahem je vlichocení se Nejvyššímu Samolibci (netřeba jmenovat). Podobně účinnou metodou, jak se držet na

výsluní, je mít za kamaráda nějakého Ondru na vlivném postu. Je to však nebezpečná hra, sklouznutí do polohy politické agitky je mnohem snazší, než by se zdálo. Vše se musí provádět vkusně, s předstíraným ironickým odstupem. Zejména navenek, před tváří kulturní veřejnosti.

Zdá se, že jako známému velkověšoumělci vám v podstatě už nikdo nemůže ublížit, protože by se stal veřejným tyranem omezujícím „svobodu umělecké tvorby“. Kritizovat vás rovněž nikdo nemůže, tím by jenom vylepšoval vaši dlouhodobě budovanou gloriolu hluboce zneuznaného, věčně mladého génia.

A kdyby vaše proslulost začala pohasínat a trpět motivační atrofií, máte v záloze ještě jeden skvělý tah. V pravou chvíli se ve vhodném časopisu (z kategorie již zmíněného intelektuál-bulváru) objeví anketa, v níž vás sami vaši velkověšoumělečtí rivalové označí za „nejvíce přínosného a inspirujícího umělce dnešních dnů“. Podmínkou je, aby se váš mladší, dravější konkurent, který vám momentálně nejvíce leží v žaludku, neobjevil ani mezi dotazovanými, ani na jakémkoliv vyhodnoceném pořadí. Druhou podmínkou je, že na posledním místě, jako „nejméně zajímavý“, či „národnímu umění nejvíce škodící“ bude figurovat Největšogalerijní Největšoředitel, s nímž se už léta snažíte definitivně vypořádat (a možná i tajně bažíte po jeho postu). Anketa oplývá všemi dostupnými půvaby chování typického pro českou kotlinu, včetně toho, že respondenti zároveň figurují mezi nejlépe vyhodnocenými, všichni jsou pěkně a s mimořádným vkusem seřazeni těsně za vítězem.

¹ Ephraim Kishon ve své knize „Picassova sladká pomsta“ používá termín megaumělec. Výsledky jeho pozorování jsou překvapivě podobné postulátům této objevné vědecké studie.

Famózní Největšoumělec

normální profík
se brádní
náleže věšáka

> Závěr:

OČISTNÉ ZJEVENÍ PRAVDY, DOKONCE SNAD I KATARZE PŘIJDE

I když... kdo vlastně tu katarzi naučil chodit?
No přeci velkověťšoumělec!

a/ Ať velkověťšoumělci chtějí, nebo ne, stávají se dvorními klauny s pozicí neméně riskantní jako šašek krále Václava IV. Je vidět, že ani oni nemají vyhráno. Možná unikli z lepkavých bahnišť menšoumělecké obce a nemusejí se s ní už více párat. Ale i mezi těmi několika málo vyvolenými na vrcholku Parnasu řadí odvěká, nikdy nekončící bratrovražedná selekce. Kromě toho je v zahraničí nachystán mocný šik velkověťšoumělců, kteří ty naše české hravě odhalí jako totální pseudoumělce. Všichni se tak mohou vrátit pěkně na začátek pracně vybojované dráhy. Jedno je jisté - navzdory doma nabytým metodickým dovednostem prakticky nikdo z českých věťšoumělců nikde v zahraničí neprorazil do tamních megauměleckých sfér. (Čest velevzácným - doma zavile přehlíženým - výjimkám).

b/ Celá studie byla napsána zbytečně, protože se k těm správným věťšoumělcům ani nedostane. A kdyby se dostala, nebudou ji číst. A kdyby ji četli, nemohou ji vztáhnout na sebe, to zkrátka ani nejde. Tím spíše, že všechny popsané epizody se nikdy nestaly. Jakákoliv podobnost se skutečnými osobami a příběhy je nepřekonatelně náhodná.

c/ Kýženou katarzí, která ani při nejlepší vůli nemůže nastat, je obrácení věťšoumělce doprovázené předsevzetím, že už nikdy více nebude věťšoumělecké hrátky provozovat.

*To se nám všechy umělec
ale pěkně vybarvil!*

> Dodatek:

JAZYKOVĚDNÝ ROZBOR KLÍČOVÝCH POJMŮ

Celý složitý metodologický, analytický, fonetický, sémantický, archetypálně-dedukční, hlubinně psychologický a naivně tautologický argumentační aparát jazykovědného rozboru zde nelze z časoprostorových důvodů představit. Z výzkumu je zřejmé, že skutečný kořen slova menšoumělec pochází z němčiny (mensch). Což znamená, že v popisovaných vztazích je právě menšoumělec normálním člověkem. Na rozdíl od protějšku, který představuje lidskou veteš, protože rozbor slova většoumělec vede k nezvratnému závěru, že jeho původní tvar zněl vetešoumělec. Seriozně byla též zvažována varianta znějící vetchý umělec, ale ze sta dotazovaných jazykovědců se jich 99,7 přiklonilo k první možnosti. Navzdory převažujícímu mínění expertů se autor této studie po zralé úvaze odvolává na názor zbývajícího 0,3 procentního znalce, který míní, že většoumělci vnímají sama sebe – ze skromnosti a plného vnitřního přesvědčení – jako vetché umělce. V množném čísle jsou to tedy **vetší umělci**, kteří si velice vážící práci svých kolegů, považují ji za lepší, než vlastní a ze všech sil nejenom vyzvedávají její nejlepší stránky, ale také dělají všechno proto, aby se taková tvorba po právu uplatnila a dostala veškerý prostor ke svému plnému rozvinutí.

Z nejpodivuhodnějších hlubin lidské duše se však potom vynoří potřeba nového kvalitativního rozčlenění umělců na vetché, vetšejší a největšejší. Což je odhalení natolik převratné, že alespoň pro menšoumělce se rovná v podstatě nirváně, božskému prozření, uspokojení nejhlubších tužeb, štěstí z plného odhalení pravdy i katarzi zároveň. Větší „šou“ už ani nemůže menšoumělec nikde jinde zažít.

M.T. 2009, redigováno v r. 2010

Autor textu se tímto omlouvá:

Paulu Gauguinovi, který se údajně choval jako většoumělec vůči Van Goghovi / Klubajícím se francouzským modernistům, kteří prý pasovali na jednoznačného menšoumělce Paula Cézanna, čímž ho mimoděk přiměli k odjezdu do Provence / Velkým pařížským bohémům, kteří si z dělali randu z Henri Rousseaua a Henri Rousseauovi, který si byl jistý, že na ně na všechny má / Pablu Picassovi, který možná byl jedním z největších pravověrných většoumělců všech dob a dobře to o sobě věděl / Emilu Fillovi, kterého údajně Picasso považoval za jednoho z nejtrapnějších epigonských menšoumělců / A ještě jednou Emilu Fillovi, který prý zase považoval za menšoumělce všechny zbývající české malíře, kteří nechytali správný vítr tak rychle jako on / Josefu Ladovi, kterého prý Picasso označil za jediného opravdu českého malíře, (čímž chtěl naštvat Fillu) / Leonardovi, který prý pohrdal Michelangelem a Michelangelovi, který prý pohrdal Leonardem / Giorgio Vasarimu, který tak jasnozřivě rozdělil renesanční mistry na většoumělce a menšoumělce / Salierimu, který údajně dusil Mozarta a Mozartovi, který se údajně Salierimu posmíval / Lope de Vegovi, který prý nesnášel Cervantese a Cervantesovi, který prý nesnášel Lope de Vegu, a tak dále...

A vůbec, omluva patří celým dějinám umění, které jsou plné podobných příběhů na pomezí pravdy a románových fabulací.

*menšáky je nadno podívat
vždy a ze každých okolků!*

Vtipně a s nadhledem uchopil autor knížky problematiku starou jako lidstvo samo.

Je jedno, jestli si představím pravěkého Většáka s kyjem v ruce anebo současného Většáka s rukama v kapsách saka.

Už to tak bude, že slušnost a životní pacifismus je brán jako slabošství a degenerace co svět světem stojí. Vítězství a pocty většinou vždy patřily lstivějšímu, úskočnějšímu a cílevědomějšímu. Slovníkem dneška: lepšímu šachistovi, lepšímu lobbistovi.

Ale naštěstí znám i opravdové šlechtice žití a umění s přirozenou autoritou, kteří nemají zapotřebí vystřelovat žádné obří EGOferomony.

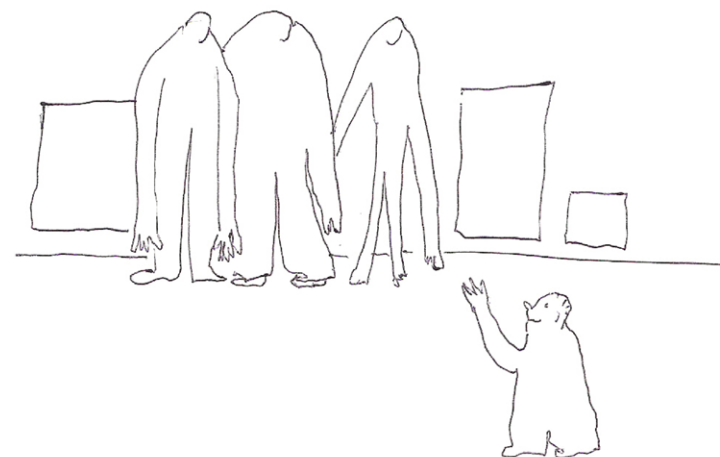
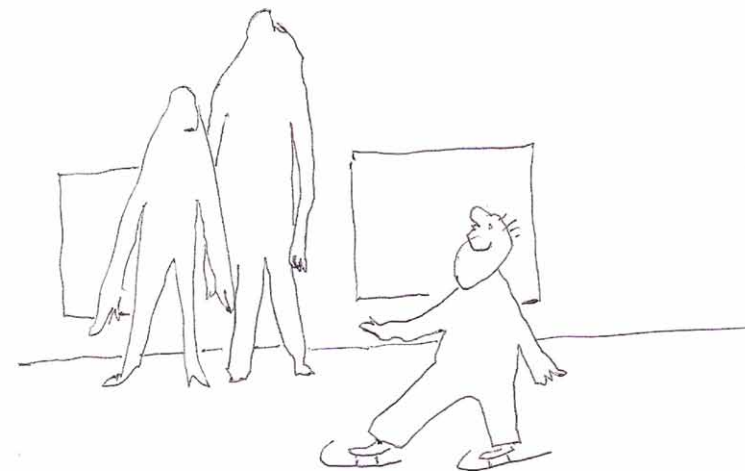
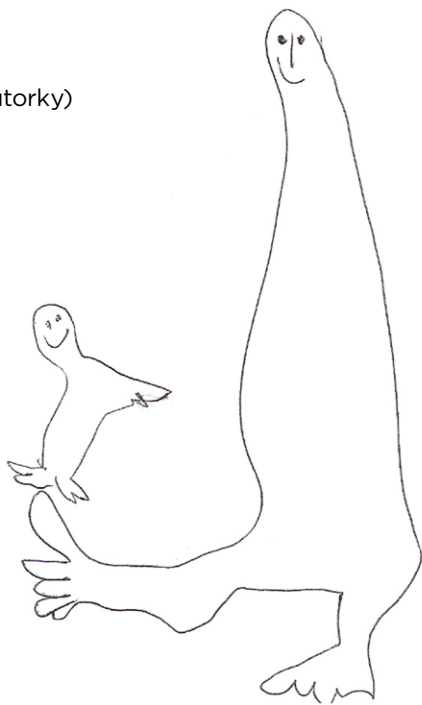
Prostě jsou.

Jsou úžasní po lidské i profesní stránce. Žabomyší spory vnímají s nadhledem a s vědomím, že bez nich by na světě byla příliš dokonalá selanka nebo blazeovaná nuda. Při čtení knihy Marka Trizuljaka „Většoumělec a jeho role v kulturních dějinách lidstva“ se dokonale pobaví, protože vědí.

Zdena Höhmová

(Přiložené kresby jsou od stejné autorky)

Každý Menšák
má svého Většáka a naopak

Velká instalace malého Většáka: "tak tak, střed obrazů na výšku MÝCH očí, skvěle!„

VĚTŠOUMĚLEC

A JEHO ROLE V KULTURNÍCH DĚJINÁCH LIDSTVA

Autor: Marek Trizuljak © 2011

Ilustrace: Marek Trizuljak © 2011

Editor: Marek Trizuljak

Doslov: Zdena Höhmová,

Komentář: David Dvorský

Grafická úprava: David Dvorský © 2011

Nakladatel: Sdružení Q

Spoluvydavatel: Marek Trizuljak

Tisk: Tiskárna GRAFICO, Opava, 2011

Náklad: 500 výtisků

ISBN 978-80-87167-05-2

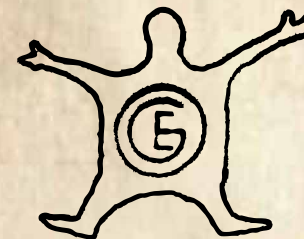
Řečeno v jediné větě, kniha „VĚTŠOUMĚLEC a jeho role v kulturních dějinách lidstva“ je oborově zaměřená studie pojednávající o jevových účincích a působení lidského EGA v praxi.

Tento „mohutný obsah“ (EGO) se formuje v ranném stádiu, v drzém mladogéniovi s pevným ohraničením a dorůstá v podobě většoumělce ve všech myslitelných mutacích obklopeného stádem menšoumělců. A završuje se, ve svém poslání a jeho naplnění, v totalitě famózního největšoumělce, který proniká snad celým veškerenstvem. POTÉ PRASKÁ JAKO PŘEFOUKLÁ BUBLINA...

Kniha „Většoumělec“, svojí sympatickou kategorizací a jemným odstupňováním jednotlivých aktérů, nabízí čtenáři možnost částečného vhledu a orientace ve světě „za oponou múz“. Autorův až téměř vědecký nadhled nad problematikou dává, společně s názornými, empirickými příklady z praxe, dohromady důvěryhodný a ucelený pohled. Nadsázka a humor, smějící se často mezi řádky, mnohdy jen kamuflují nejednu trpkou zkušenost prožitou in concreto. Tímto je dáno jasně najevo, že se zde nejedná o humorný pokus ve stylu teoretického semináře o postavě samotného Járy Cimrmana.

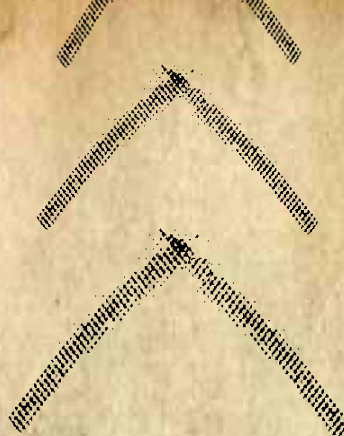
Při hlubším zkoumání nabývám dojmu, že se obsah sdělení knihy stává více a více obecný, ztrácí své oborové zaměření. A zjišťuji, že se v podstatě jedná o velmi výstižný princip chování aplikovatelný napříč všemi obory lidského sdružování.

Závěrem nezbývá než konstatovat, že autor si touto knihou tropí nenapravitelnou škodu. Dotýká se totiž onoho fenoménu, a tak překračuje řeku Rubikon se zbraní v ruce... VĚTŠOUMĚLECTVÍ TROUFALE DEFINUJE!

E (enormně) G (geniální) O (obsah)

David Dvorský

VĚTŠOUMĚLEC

A JEHO ROLE V KULTURNÍCH DĚJINÁCH LIDSTVA

Předmětem zkoumání jsou známé, stále se opakující manévry dělení na *většoumělce* a *menšoumělce*. Selektce se děje jednosměrně, vychází vždy od většoumělce, zatímco menšoumělec se ve své pozici ocitá neodvratně, ať dělá, co dělá.

Přáním autora textu je přispět k mírnému obveselení „normálních profíků“, kteří dobře vědí, jak těžké je dopracovat se k nějakému slušnému výsledku práce, natož veřejnému úspěchu. Jejich poznávacím znamením je skromnost a normálnost, velmistrovské tahy je nebaví a nemají na ně čas. Tím se fakticky sami prozradí a libovolnému většoumělci potom už nedá moc práce je odhalit a „správně zařadit“.

Pokud by čtenáře napadlo, že by vyprávění mohlo být adresně o něm, může zůstat klidný – určitě není. Vše je jenom subjektivně deformovaná nejapná dojmologie sepsaná výhradně za účelem provětrání nejvyšších většouměleckých sfér.

Přestože tato studie vychází primárně z osobních zkušeností autora v oblasti výtvarného umění, výsledky lze aplikovat i na další obory lidské činnosti, zdaleka nejenom umělecké.